

พระครูสุวรรณวิสุทธิ์
(พระอธิการทองเจือ มุนินฺโท)
เจ้าอาวาสวัดบางปะกอก
เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

ที่ระลึก

เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๔๘

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานตั้งสมณศักดิ์ ให้

พระอธิการทองเจือ มุนินฺโท

เจ้าอาวาสวัดบางปะกอก
เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพฯ

เป็นพระครูสัญญาบัตร เจ้าอาวาสวัดราษฎร์ชั้นโท ที่

พระครูสุวรรณวิสุทธิ์

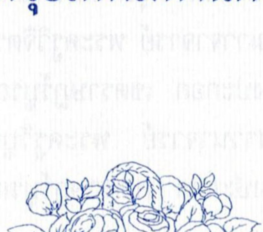
ประวัติพระสังฆาธิการ

ของ

พระอธิการทองเจือ มุนินฺโท

เจ้าอาวาสวัดบางปะกอก

แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ
กรุงเทพมหานคร

ประวัติโดยสังเขป พระอธิการทองเจือ มุนินฺโท
เจ้าอาวาสวัดบางปะกอก

ชื่อ พระอธิการทองเจือ มุนินฺโท อายุ ๗๖ พรรษา ๓๐
วิทยฐานะ น.ธ.โท วัดบางปะกอก แขวงบางปะกอก
เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง - เจ้าอาวาสวัดบางปะกอก

สถานะเดิม ชื่อทองเจือ สุขสุพรต เกิดวัน ๔ ฯ ๙ ๒ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๒ บิดาชื่อนายสวาสดิ์ สุขสุพรต มารดาชื่อนางสี สุขสุพรต ณ บ้านเลขที่ ๖ หมู่ ๕ ตำบลไม้ตรา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อุปสมบท
- วันที่ ๕ ฯ ๙ ๘ ปีเถาะ ตรงกับวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ วัดบางปะกอก แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร พระอุปัชฌาย์ พระราชพุทธิมุนี วัดทองธรรมชาติ แขวงคลองสาน กรุงเทพมหานคร
- พระกรรมวาจาจารย์ พระครูวิจิตรบุรณการ วัดราษฎร์บูรณะ แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร
- พระอนุสาวนาจารย์ พระครูวิบูลชัยวัฒน์ วัดบางปะกอก แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร

วิทยฐานะ

๑. พ.ศ. ๒๔๘๔ สอบได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวัดท่าซุง ตำบลไม้ตรา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. พ.ศ. ๒๕๑๙ สอบได้ น.ธ. โท วัดบางปะกอก สำนักเรียนคณะเขตราษฎร์บูรณะ - ทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

งานปกครอง พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสให้เป็นผู้มีหน้าที่อบรม - ปกครองและดูแลพระนวกะ

พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบางปะกอก

พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดบางปะกอก

พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นเจ้าอาวาสวัดบางปะกอก

พ.ศ. ๒๕๔๓ มีพระภิกษุ ๒๙ รูป สามเณร ๑ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๔ มีพระภิกษุ ๓๐ รูป สามเณร ๖ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๕ มีพระภิกษุ ๓๑ รูป สามเณร - รูป
พ.ศ. ๒๕๔๖ มีพระภิกษุ ๒๗ รูป สามเณร - รูป
พ.ศ. ๒๕๔๗ มีพระภิกษุ ๒๒ รูป สามเณร - รูป

- มีการทำอุโบสถสังฆกรรม (สวดปาฏิโมกข์) ตลอดปี มีพระสวดปาฏิโมกข์ ๒ รูป
- มีการทำวัตร สวดมนต์เช้า - เย็น ตลอดปี (ในระหว่างพรรษาเพิ่มเวลา ๐๔.๐๐ น.)
- มีระเบียบปกครองวัดเป็นไปตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎมหาเถรสมาคม
- มีการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม
- งานบริหารจัดการทั่วไป
- สำรวจ รังวัด จัดทำแผนผังที่ดิน (ที่ตั้งวัด โรงเรียน ที่ดินกัลปนา)
- สำรวจตรวจนับบัญชี อาคารและศาสนสมบัติ

งานการศึกษา

๑. พ.ศ.๒๕๔๓	น.ธ. ตรี	สมัครสอบ ๔ รูป	สอบได้ ๑ รูป	สอบตก ๓ รูป
	น.ธ. โท	สมัครสอบ ๑ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๑ รูป
	น.ธ. เอก	สมัครสอบ - รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก - รูป
	นวกภูมิ	จำนวน ๕ รูป	สอบได้ ๓ รูป	สอบตก ๒ รูป

๒. พ.ศ. ๒๕๔๔	น.ธ. ตรี	สมัครสอบ ๕ รูป	สอบได้ ๑ รูป	สอบตก ๔ รูป
	น.ธ. โท	สมัครสอบ - รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก - รูป
	น.ธ. เอก	สมัครสอบ - รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก - รูป
	นวกภูมิ	จำนวน ๕ รูป	สอบได้ ๓ รูป	สอบตก ๒ รูป
๓. พ.ศ.๒๕๔๕	น.ธ. ตรี	สมัครสอบ ๔ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๔ รูป
	น.ธ. โท	สมัครสอบ ๔ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๔ รูป
	น.ธ. เอก	สมัครสอบ ๑ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๑ รูป
	นวกภูมิ	จำนวน ๔ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๔ รูป
๔. พ.ศ. ๒๕๔๖	น.ธ. ตรี	สมัครสอบ ๔ รูป	สอบได้ ๑ รูป	สอบตก ๓ รูป
	น.ธ. โท	สมัครสอบ - รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก - รูป
	น.ธ. เอก	สมัครสอบ - รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก - รูป
	นวกภูมิ	จำนวน ๔ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๔ รูป
๕. พ.ศ. ๒๕๔๗	น.ธ. ตรี	สมัครสอบ ๖ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๖ รูป
	น.ธ. โท	สมัครสอบ ๑ รูป	สอบได้ ๑ รูป	สอบตก - รูป
	น.ธ. เอก	สมัครสอบ - รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก - รูป
	นวกภูมิ	จำนวน ๔ รูป	สอบได้ - รูป	สอบตก ๔ รูป

งานการศึกษาสงเคราะห์

พ.ศ. ๒๕๔๓ สมทบตั้งทุนเพื่อการศึกษา ในนามเจ้าอาวาสวัดบางปะกอก ปีละ ๖,๐๐๐ บาท (หกพันบาทถ้วน) เป็นประจำทุกปี

พ.ศ. ๒๕๔๔ สมทบตั้งทุนเพื่อการศึกษา ในนามเจ้าอาวาสวัดบางปะกอก ปีละ ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน) เป็นประจำทุกปี

พ.ศ. ๒๕๔๕ แจกทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม เป็นจำนวนเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๖ แจกทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม เป็นจำนวนเงิน ๖,๐๐๐ บาท (หกพันบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๗ ๑. แจกทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนวัดบางปะกอก

เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

๒. แจกทุนการศึกษาให้นักเรียนโรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

รวมเป็นจำนวนเงินทุนที่แจกแล้วทั้งสิ้น ๕๘,๐๐๐ บาท
(ห้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน)

งานเผยแผ่

๑. จัดส่งพระภิกษุผู้มีความรู้ ความสามารถไปสอนวิชาศีลธรรม - จริยธรรม ตามโรงเรียนต่าง ๆ เช่น โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคม, โรงเรียนวัดบางปะกอก

๒. จัดพิธีเวียนเทียนเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชาเป็นประจำ โดยมีผู้เข้าร่วมพิธี คือ พระภิกษุ - สามเณร ประมาณ ๒๕ - ๓๐ รูป ประชาชน ครั้งละ ๓๐๐ - ๔๐๐ คน

๓. ในวันธรรมสวนะ และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา - ออกพรรษา จัดให้มีการทำบุญตักบาตร และฟังธรรมเป็นพิเศษ

งานสาธารณูปการ

งานการก่อสร้าง

พ.ศ. ๒๕๔๔ ๑. จัดทำลานจอดรถยนต์ขนาด ๔๐ x ๕๐ เมตร และปลูกต้นไม้ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๑๘๓,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนแปดหมื่นสามพันบาทถ้วน)

๒. จัดทำสำนักงาน เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูล และบริหารงานเอกสาร - บัญชี - การเงิน - สัญญาเช่าที่ดิน และอื่น ๆ โดยดัดแปลงกุฏิเจ้าอาวาสเก่า ที่วัดบางปะกอก

		กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๑๓๗,๗๙๙ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นเจ็ดพันเจ็ดร้อยเก้าสิบเก้าบาทถ้วน)
พ.ศ. ๒๕๔๕		ถมดินปรับระดับพื้นที่ต่ำ น้ำขัง หน้าศาลาหลวงปู่พริ้ง และหลังสำนักงานจัดประโยชน์ ขนาด ๑๐ x ๒๐ และ ๔ x ๗ ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๒๘๙,๓๔๕ บาท (สองแสนแปดหมื่นเก้าพันสามร้อยสี่สิบห้าบาทถ้วน)
พ.ศ. ๒๕๔๖		๑. สร้างกันสาดหน้าศาลาบำเพ็ญกุศลศพ ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)
		๒. จัดทำระบบระบายน้ำรอบอุโบสถ เนื่องจากบริเวณอุโบสถต่ำมาก ฝนตกน้ำขัง ทำรางคอนกรีตรอบกำแพงแก้ว ติดตั้งเครื่องสูบน้ำไฟฟ้า เพื่อสูบน้ำออก ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๓๙๕,๓๐๐ บาท (สามแสนเก้าหมื่นห้าพันสามร้อยบาทถ้วน)
พ.ศ. ๒๕๔๗		๑. สร้างประตูทางเข้าวัดฯ ด้านถนนสุขสวัสดิ์ กว้าง ๙.๕๐ เมตร สูง ๔.๐๐ เมตร เสาและป้ายชื่อวัดฯ เป็นเหล็กทาสี ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๑๓๘,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นแปดพันบาทถ้วน)
		๒. สร้างประตูเหล็กเพื่อปิดไม่ให้นำยานพาหนะเข้าบริเวณวัดฯ ในเวลากลางคืน และเทพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กปรับระดับถนนภายนอก และในวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๒๔๕,๐๐๐ บาท (สองแสนสี่หมื่นห้าพันบาทถ้วน)

รวมเป็นเงินการก่อสร้างทั้งสิ้นประมาณ ๑,๕๘๘,๔๔๔ บาท
(หนึ่งล้านห้าแสนแปดหมื่นแปดพันสี่ร้อยสี่สิบสี่บาท)

งานปฏิสังขรณ์

พ.ศ. ๒๕๔๔ ๑. ซ่อมแซม - ทาสีหอพระไตรปิฎก ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๓๕,๘๐๐ บาท (สามหมื่นห้าพันแปดร้อยบาทถ้วน)

๒. ซ่อมเสริม เหล็กดัดรอบศาลาการเปรียญวัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๑๑๒,๑๕๐ บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสองพันหนึ่งร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

๓. ซ่อมแซมห้องน้ำ หน้าศาลาการเปรียญ วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๘๗,๗๐๐ บาท (แปดหมื่นเจ็ดพันเจ็ดร้อยบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๕ ๑. ซ่อมแซมลานคอนกรีตหน้าศาลาหลวงปู่พริ้ง และซ่อมห้องน้ำ ด้านในบริเวณเมรุ ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๕๔๘,๕๐๐ บาท (ห้าแสนสี่หมื่นแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

๒. ซ่อมเขื่อนด้านหน้าศาลาหลวงปู่พริ้ง ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนบาทถ้วน)

๓. สำรวจ - รังวัด - จัดทำแผนผังที่ดิน วัดบางปะกอกทั้งหมดเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ และบริหารงานทั่วไป (เพราะเป็นที่ดินกัลปนา แบ่งให้ประชาชนเช่าอยู่อาศัย และทำประโยชน์ซึ่งเดิมไม่รู้ขนาดที่แท้จริง) ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๑๓๔,๘๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นสี่พันแปดร้อยบาทถ้วน)

๔. ซ่อมศาลาบำเพ็ญกุศลศพ ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท (สี่แสนบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๖ ๑. ซ่อมกุฏิหลวงปู่พริ้ง ซึ่งไม่ได้ใช้งานมานานแล้ว คาน

และพื้นผุมาก การซ่อมได้จัดทำเป็นอย่างดี อนุรักษ์ของเก่าไว้ทั้งหมด ยกเว้นพื้นภายนอกผุมาก ต้องเปลี่ยนใหม่ทั้งหมด ดังนี้

- ภายในปรับตง - คานและพื้นใหม่โดยใช้ไม้เก่า
- ภายนอกทำฐานรากใหม่ หล่อเสา - คาน และพื้น ค.ส.ล. ปูด้วยหินแกรนิต
- ซ่อมรูปปูนปั้นหน้าบัน ติดกระจกใหม่
- ขยายห้อง, ปรับระดับทำฝ้าเพดานใหม่, ติดหน้าต่างกระจก
- ติดเครื่องปรับอากาศ ขนาด ๑๘๐๐๐ บีทียู ๓ เครื่อง ปรับปรุงระบบไฟฟ้าใหม่ทั้งหมด ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๑,๔๗๘,๒๕๐ บาท (หนึ่งล้านสี่แสนเจ็ดหมื่นแปดพันสองร้อยห้าสิบบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๗ ๑. ซ่อมหอสวดมนต์ เป็นอาคารรุ่นเดียวกับกุฏิหลวงปู่พริ้ง ดังนี้

- ซ่อมรูปปูนปั้น ติดกระจกใหม่
- ซ่อมหลังคาที่ชำรุด (หลังคาเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก)
- ปรับพื้นใหม่ ขยายออกด้านหลังอีก ๓.๐๐ เมตร
- ทำฐานทำพระใหม่ ทำห้องกระจกโครงอะลูมิเนียมกันฝุ่น
- ปรับปรุงระบบไฟฟ้า ติดโคมไฟฟ้า ติดพัดลมใหม่
- ซ่อมตู้พระธรรม ปิดทองพระพุทธรูปที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๒,๑๙๘,๐๐๐ บาท (สองล้านหนึ่งแสนเก้าหมื่นแปดพันบาทถ้วน)

๒. ซ่อมเจดีย์เล็กหน้าวิหาร ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพมหานคร เป็นจำนวนเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท (สามแสนบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๘ ๑. ซ่อมเจดีย์ใหญ่ (หลวงปู่พริ้ง) ที่วัดบางปะกอก กรุงเทพ-มหานคร เป็นจำนวนเงิน ๕๒๐,๐๐๐ บาท (ห้าแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

รวมงานก่อสร้างและงานปฏิสังขรณ์เป็นเงินทั้งสิ้น ๗,๙๐๓,๖๔๔ บาท (เจ็ดล้านเก้าแสนสามพันหกร้อยสี่สิบสี่บาทถ้วน)

งานสาธารณสงเคราะห์

พ.ศ. ๒๕๔๔ - ร่วมจัดงานวิสาขบูชา ณ บริเวณสนามหลวง เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

- ร่วมบริจาคสร้างโบสถ์ วัดเข็กใหม่ จังหวัดพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๕ - ร่วมบริจาคจัดนำผ้าป่าทอดที่วัดเข็กใหม่ จังหวัดพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๖ - เป็นประธานจัดผ้าป่าทอดที่วัดยางโคลน นครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน ๔๕,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นห้าพันบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๗ - เป็นประธานจัดกฐินทอดที่วัดเข็กใหม่ จังหวัดพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท (ห้าพันบาทถ้วน)

พ.ศ. ๒๕๔๗ - เป็นประธานจัดกฐินทอดที่วัดยางโคลน นครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นจำนวนเงิน ๑๓๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน)

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)

งานในหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๔๔ - เข้าร่วมประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ ณ วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

- เป็นกรรมการคุมสอบ น.ธ. ตรี, น.ธ. โท, น.ธ. เอก ณ สนามสอบ วัดสารอด กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๕ - เข้าร่วมประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสที่ได้รับแต่งตั้งใหม่ ณ วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

- เป็นกรรมการคุมสอบ น.ธ. ตรี, น.ธ. โท, น.ธ. เอก ณ สนามสอบ วัดสารอด กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๖ - เข้าร่วมประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส ณ วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

- เป็นกรรมการคุมสอบ น.ธ. ตรี, น.ธ. โท, น.ธ. เอก ณ สนามสอบ วัดสารอด กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๗ - เข้าร่วมประชุมพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาส ณ วัดสามพระยา กรุงเทพมหานคร

- เป็นกรรมการคุมสอบ น.ธ. ตรี, น.ธ. โท, น.ธ. เอก ณ สนามสอบ วัดสารอด กรุงเทพมหานคร

สารบัญ

มงคลสมหวัง

ต้องการสุขสบาย	ให้ขวนขวายทำความดี
ต้องการเป็นเศรษฐี	ให้รู้จักประหยัด
ต้องการสมบัติ	ให้กตัญญู
ต้องการความรู้	ให้คบบัณฑิต
ต้องการมีมิตร	ให้เสียสละ
ต้องการพละ	ให้บริหารร่างกาย
ต้องการเป็นเจ้าเป็นนาย	ให้รู้จักความยุติธรรม
ต้องการผู้อุปถัมภ์	ให้มีความขยัน
ต้องการสมัครสมาน	ให้มีความสามัคคี
ต้องการเป็นคนดี	ให้มีศีลธรรม
ต้องการไม่มีคดีความ	ให้รู้จักหยุด ฯ

จงทำทุกอย่าง	ในทางที่ชอบ
จงอย่าประกอบ	ในทางที่ผิด
จงชำระจิต	ให้บริสุทธิ์สะอาด
จงใช้ปัญญาสามารถ	ให้คุ้มครองตน

พึงชนะความร้าย	ด้วยความดี
พึงชนะคนตระหนี่	ด้วยการให้
พึงชนะคนเหลวไหล	ด้วยความจริง
พึงชนะคนหยิ่ง	ด้วยอ่อนโยน
พึงชนะความโกรธ	ด้วยความไม่โกรธ
พึงชนะความโหด	ด้วยเมตตา
พึงชนะคนริษยา	ด้วยความยินดี ฯ

กลอนมหามังคลชีวิต ๓๘ ประการ

มงคล คือเหตุแห่งความสุข ความเจริญ ความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิต ซึ่งพระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ให้พุทธศาสนิกชนได้พึงปฏิบัติ นำมาจากบทมงคลสูตรที่พระพุทธเจ้าตรัสตอบปัญหาเทวดาที่ถามว่า คุณธรรมอันใดที่ทำให้ชีวิตประสบความเจริญ พระองค์จึงได้ตรัสบอกมงคลชีวิต ซึ่งมี ๓๘ ประการ คือ

มงคลที่ ๑

อะเสวะนา จะ พาลานัง การไม่คบคนพาล เป็นมงคลอย่างสูงสุด

วิสัยพาล จิตใจ ใฝ่แต่ชั่ว
ใครเกลือกกลั้ว เป็นมิตร สนิทสนม
ก็พลอยชั่ว หยาบช้า ไม่น่าชม
อย่านิยม คบหา ถ้ารักดี

เหมือนแพรพรรณ เอามา ห่อปลาเน่า
กลิ่นเหม็นเคล้า ติดผ้า เสื่อมราศี
จะให้ใคร ใครใคร ไม่ยินดี
เปรียบอย่างนี้ คงเข้าใจ ในคารม

มงคลที่ ๒

ปัณฑิตานัญจะ เสวะนา การคบบัณฑิต เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ส่วนบัณฑิต จิตใจ ใฝ่แต่ชอบ
ใครนบนอบ เป็นมิตร สนิทสนม
ก็พลอยดี มีค่า น่าชื่นชม
ควรนิยม คบหา ถ้ารักดี

เหมือนผ้าฝ้าย รองรับ ห่อของหอม
กลิ่นจะย้อม ติดผ้า ชูราศี
กลิ่นหอมฟุ้ง จรุงใจ ให้ยินดี
เปรียบอย่างนี้ คงเข้าใจ ในเนื้อความ ฯ

มงคลที่ ๓

ปูชา จ ปูชะนียานัง การบูชาบุคคลที่ควรบูชา เป็นมงคลอย่างสูงสุด

พระผู้พบ สัทธรรม นำมาเผย
ชี้เฉลย เจนจบ ทั้งภพสาม
ทรงบอกทาง ดำเนิน หากเดินตาม
จะพบความ สุขสันต์ นิรันดร
พระผู้ผ่าน พบโชค เหนือโลกสาม
ทรงพระนาม "พุทธะ" อดิศร
เป็นบรม ศาสดา ประชากร
ทรงสั่งสอน ทางพระ นฤพาน
เป็นผู้ควร บูชา สักการะ
ด้วยอามิส ธรรมะ สองสถาน
ใครบูชา ได้บุญ หนุนสันดาน
ได้อาจหาญ เริงร่า สง่างาม ฯ

มงคลที่ ๔

ปะฏิรูปะเทสะวาโส จ การอยู่ในถิ่นที่เหมาะสม เป็นมงคลอย่างสูงสุด

สังคมเลว ใครมา อยู่อาศัย
ก็พาให้ ต่ำต้อย ด้อยศักดิ์ศรี
สังคมดี เสริมให้ คนได้ดี
เปรียบอย่างนี้ คงเข้าใจ ได้ทั่วกัน ฯ

มงคลที่ ๕

ปุพเพ จะ กะตะปุญญะตา การมีบุญวาสนามาก่อน เป็นมงคลอย่างสูงสุด

สร้างบาป บาปสาป ให้ชั่วโฉด
สร้างบุญ บุญโปรด ให้เฉิดฉัน
บาปบุญ แบ่งแยก ให้แปลกกัน
ให้ต่างชั้น เลวดี นี้แน่นอน
สร้างบุญไว้ บุญช่วย อำนวยโชค
ทั้งทางโลก ทางธรรม สมคำสอน
ให้ลาภยศ สรรเสริญ เจริญพร
สุขถาวร เพราะกุศล ดลบันดาล

มงคลที่ ๖

อัตตะสัมมาปะณิธิ จะ การตั้งตนไว้ชอบ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

มีบุญเก่า บุญใหม่ มิได้สร้าง
เป็นช่องว่าง เก่าใหม่ ไม่ประสาน
การตั้งตน ไว้ชอบ ระบอบการ
ย่อมประสาน เก่าใหม่ ให้สมบูรณ์ ฯ

มงคลที่ ๗

พาหุสัจจัญจะ ความเป็นพหูสูต เป็นมงคลอย่างสูงสุด

การศึกษา พาให้ ได้ความคิด
นำชีวิต ก้าวหน้า อย่าสงสัย
ศึกษามาก มองทาง ได้กว้างไกล
ควรสนใจ แสวงหา วิชาการ ฯ

มงคลที่ ๘

สิปปัญจะ การมีศิลปะ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

มีวิชา ต้องมี วิธีใช้
จึงจะได้ ผลประจักษ์ เป็นหลักฐาน
ต้องฝึกคิด ฝึกทำ ให้ชำนาญ
ทั้งเชี่ยวชาญ ศิลปะ หัตถกรรม
ความสามารถ ใช้วิชา ชื่อว่า "ศิลป์"
ใครถวิล ฝึกไว้ ไม่ถลำ
ย่อมฉลาด ในกิจ ที่คิดทำ
ไม่เพลี่ยงพล้ำ กิจการ งานนานา ฯ

มงคลที่ ๙

วินะโย จะ สุสิกขิโต การมีวินัยดี เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เมื่อมีศิลป์ มีศาสตร์ ฉลาดแล้ว
ต้องรู้แนว วินัย ไว้รักษา
พฤติกรรม ให้ดี มีจรรยา
งามสง่า สมศักดิ์ สมหลักธรรม ฯ

มงคลที่ ๑๐

สุภาสิตา จะ ยา วาจา มีวาจาสุภาษิต เป็นมงคลอย่างสูงสุด

พูดจากัน สรรหา สุภาษิต
พูดผูกมิตร กันไว้ ให้คมขำ
ไม่พูดมาก พูดน้อย ทุกถ้อยคำ
ให้ดื่มด่ำ ไพเราะ เสนาะฟัง ฯ

มงคลที่ ๑๑

มาตาปิตุอุปัฏฐานัง การบำรุงบิดามารดา เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เรามีพ่อ มีแม่ มีแต่รัก
ท่านฟูมฟัก รักเรา เฝ้าถนอม
เหลือบริ้นยุง เรือดไร มิให้ตอม
ทุกข์ก็ยอม ทนทุกข์ ทุกประการ
เมื่อสองท่าน ลาลับ ดับสังขาร
ทำบุญทาน แผ่ผล กุศลส่ง
เป็นหนี้ท่าน ใช้หนี้ อย่างนี้ตรง
จุดประสงค์ โอวาท พระศาสดา ฯ

มงคลที่ ๑๒

ปุตตะสังคะโห การสงเคราะห์บุตร เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เรามีบุตร ธิดา มีภาระ
จงมานะ พยายาม ตามรักษา
ให้ละชั่ว ทำดี มีจรรยา
ให้ศึกษา มีศิลปะ หัตถกรรม
ควรมีคู่ จัดการ แต่งงานให้
ตามสมัย นิยม ดูคมขำ
มอบทรัพย์สิน เป็นทุน ช่วยหนุนนำ
เสริมกิจกรรม ก่อร่าง สร้างครอบครัว ฯ

มงคลที่ ๑๓

ทารัสสะ สังคะโห การสงเคราะห์ภรรยา เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เรามีคู่ รักคู่ อยู่เป็นนิจ
มีความคิด ร่วมกัน ฉันเมียผัว
ร่วมสุขทุกข์ ก่อร่าง สร้างครอบครัว
ไม่ปลีกตัว ปลีกใจ ไปจากกัน
อันหน้าที่ สามี นั้นมีอยู่
หนึ่งไม่ดู หมิ่นเมีย ให้เสียขวัญ
สองยกย่อง ให้เด่น เป็นสำคัญ
สามจิตมั่น รักแท้ ไม่แปรปรวน
สี่กิจการ งานทั้งหลาย ภายในบ้าน
มอบนงคราญ เป็นใหญ่ ให้ครบถ้วน
ห้าอาภรณ์ งดงาม มอบตามควร
ให้เนื้อนวล สำหรับ ประดับกาย ฯ

มงคลที่ ๑๔

อะนากุลา จะ กัมมันตา การทำงานไม่คั่งค้าง เป็นมงคลอย่างสูงสุด

การทำงาน เป็นหน้าที่ แห่งชีวิต
ถ้าใครคิด เกียจคร้าน งานทั้งหลาย
จะตกทุกข์ ได้ยาก ลำบากกาย
ไม่สบาย ทั้งจิต คิดให้ดี
คิดทำงาน มีงาน วันยังค่ำ
จงคิดทำ เถิดหนา อย่าหน่ายหนี
งานสำเร็จ ผลเลิศ ย่อมเกิดมี
สบโชคดี มีทรัพย์ ไม่อับจน ฯ

มงคลที่ ๑๕

ทานัญจะ การบำเพ็ญทาน เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เป็นผู้ให้ ดีกว่า เป็นยาจก
มีคนยก คนรัก มีศักดิ์ศรี
เป็นผู้ขอ ง้อเขา ไม่เข้าที
เสียศักดิ์ศรี คนชัง รังเกียจเรา
สองฐานะ วิจัย ให้เห็นแจ้ง
อย่าเคลือบแคลง กังขา อย่าโง่เขลา
เป็นผู้ขอ ผู้ให้ ตามใจเรา
จะเลือกเอา อย่างไหน คิดให้ดี ฯ

มงคลที่ ๑๖

ธัมมะจะริยา จะ การประพฤติธรรม เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ประพฤติธรรม รักษา ศีลห้าข้อ
เป็นเหตุก่อน สันติ ทุกวิถี
อยู่ด้วยกัน เมตตา เอื้ออารี
ย่อมจะมี สุขสันต์ ทุกวันไป
ความโกรธเกลียด เผาใจ เราให้ร้อน
ไม่คิดผ่อน ลดละ ดีไฉน
จะเดือดร้อน เราเขา น่าเศร้าใจ
เหมือนจุดไฟ เผาตน ทุรนทุราย
เบญจศีล รักษา พาระงับ
จะช่วยดับ ไฟโกรธ พิโรธหาย
ประพฤติธรรม ตามพระ อธิบาย
จะเย็นกาย เย็นใจ ไม่ทุกข์ตรม ฯ

มงคลที่ ๑๗

ญาตะกานัญจะ สังคะโห การสงเคราะห์ญาติ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เรามีญาติ รักญาติ อย่าขาดรัก
ต้องรู้จัก สงเคราะห์ ให้เหมาะสม
สงเคราะห์ญาติ ญาติจัก รักนิยม
คอยปรารมภ์ ช่วยเหลือ เมื่อมีภัย
เงาพฤกษา ว่าร่มเย็น ไม่เย็นเท่า
เย็นร่มเงา พี่น้อง เย็นผ่องใส
ญาติกับญาติ ต่างดี มีน้ำใจ
ต่อกันไว้ ทุกข์ภัย ไม่ต้องกลัว ฯ

มงคลที่ ๑๘

อะนะวัชชานิ กัมมานิ การทำงานที่ไม่มีโทษ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ทำอะไร พินิจ คิดให้ถ้วน
ทุกอย่างล้วน ต่างมี ทั้งดีชั่ว
ทำกรรมดี ได้ดี เป็นศรีตัว
ทำกรรมชั่ว ก็ชั่ว ที่ตัวตน ฯ

มงคลที่ ๑๙

อาระตี วีระตี ปาปา การงดเว้นจากการทำบาป เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ใครสร้างบาป บาปพา ทุกข์มาสู่
ให้เป็นอยู่ ลำบาก ยากแสนเข็ญ
เว้นเสียเถิด อย่าทำ เลยกรรมเวร
เพราะมันเป็น ต้นเหตุ แห่งเภทภัย ฯ

มงคลที่ ๒๐

มัชชะปานา จะ สัญญะโม การสำรวมจากการดื่มน้ำเมา เป็นมงคลอย่างสูงสุด

การดื่มเหล้า เมายา จงอย่าริ
ตั้งสติ สังวร พระสอนไว้
สิ่งเหล่านี้ เสพติด เป็นพิษภัย
ทั้งทำให้ เสียทรัพย์ อับปัญญา ฯ

มงคลที่ ๒๑

อัปปะมาโท จะ ธัมเมสุ การไม่ประมาทในธรรม เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ประมาทชั่ว ยั่วจิต ให้คิดหาญ
กล้าทำการ ชั่วหยาบ เป็นบาปหนา
ประมาทเงิน ใช้เงิน เกินอัตรา
ประมาทพา ย่อยยับ อัประมาณ
ประมาทบุญ หน่วงจิต ให้คิดหน่าย
เลิกขวนขวาย กรรมดี มีแก่นสาร
ไม่ประมาท เป็นคุณ หนุนสันดาน
ให้อาจหาญ กล้าทำ แต่กรรมดี ฯ

มงคลที่ ๒๒

คาระโว จะ มีความเคารพ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ใครหยามดิน หมิ่นฟ้า ย่อมอาภัพ
ดินไม่รับ ฟ้าโกรธ โทษมหันต์
เป็นอย่างนี้ อยู่ได้ อย่างไรกัน
เพราะฉะนั้น จงอย่า หยามฟ้าดิน

รู้จักมี สัมมา คารวะ
ตามฐานะ น้อยใหญ่ ไม่ติฉิน
ที่ด้อยกว่า เมตตา เป็นอาจิณ
ไม่คิดหมิ่น ผู้ใหญ่ ใจภักดี
ต่ำเป็นดิน สูงเด่น ก็เป็นฟ้า
ดินศรัทธา ฟ้ารัก เป็นศักดิ์ศรี
อยู่กับใคร ที่ไหน ย่อมได้ดี
จะไม่มี ใครชัง รังเกียจเรา ฯ

มงคลที่ ๒๓

นิวาโต จ การอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เจ้าทิฏฐิ มานะ กระตุ้นจิต
ให้หลงผิด ตนว่า ดีกว่าเขา
ผยองตน ลืมตัว จิตมัวเมา
ประพฤติเอา แต่ใจ ไม่เจียมตน
คนไม่รู้ อวดรู้ อดสูนัก
ไม่มีศักดิ์ อวดศักดิ์ จักเสียผล
ไม่มีดี อวดดี อัปรีย์ชน
คนยากจน อวดมี ไม่ดีเลย
ข้าวรวงใหญ่ โน้มนอน ดูอ่อนช้อย
โค้งรวงคอย ชาวนา มาเก็บผล
คนที่มี ดีพร้อม ย่อมถ่อมตน
ต่อปวงชน ทั่วหน้า ไม่ว่าใคร ฯ

มงคลที่ ๒๔

สันตุฏฐี จะ มีความสันโดษ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

สมบัติเรา ไม่รัก ใจมักมาก
ทะยานอยาก ของคนอื่น ชื่นไฉน
ของของเรา มีค่า กว่าของใคร
จงภูมิใจ รักษา อย่าดูแคลน
ชาติไม่รัก สิ้นชาติ อนาถนัก
ศาสน์ไม่รัก สิ้นศาสน์ อนาถแสน
มหากษัตริย์ ไม่รัก สิ้นหลักแกน
อย่าดูแคลน คุณค่า สถาบัน
รักชาติ ตั้งใจ รับใช้ชาติ
รักศาสน์ ดำรง ให้คงมั่น
รักกษัตริย์ ภักดี จวบชีวัน
สถาบัน มั่นคง เป็นมงคล ฯ

มงคลที่ ๒๕

กะตัญญุตา มีความกตัญญู เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ชีวิตเรา อาศัย อะไรบ้าง
คิดให้กว้าง อย่าให้ ใจสับสน
ย่อมเห็นสิ่ง ทั่วไป ในสากล
ต่างไม่พ้น พึ่งพา อาศัยกัน ฯ

มงคลที่ ๒๖

กาเลนะ ธัมมัสสะวะนัง การฟังธรรมตามกาล เป็นมงคลอย่างสูงสุด

โสตเรามี สำหรับ สดับเสียง
ฟังสำเนียง ถ้อยคำ สื่อความหมาย
ถ้าฟังดี ฟังเป็น เย็นสบาย
เรื่องทั้งหลาย ชั่วดี มีให้ฟัง
ชั่วเรื่องราว ข่าวร้าย ทำลายขวัญ
ให้หวาดหวั่น เหมือนกัน มาไล่หลัง
การเลือกฟัง เรื่องราว ข่าวที่ฟัง
เป็นพลัง สร้างขวัญ ให้มั่นคง
คราวมีเทศน์ ฟังธรรม คำพระสอน
จะช่วยผ่อน อารมณ์ สมประสงค์
ที่หิวโหย เร่าร้อน ย่อมผ่อนลง
ที่ลุ่มหลง หายหลง เป็นมงคล ฯ

มงคลที่ ๒๗

ขันตี จะ มีความอดทน เป็นมงคลอย่างสูงสุด

วัฏจักร ชีวิต คิดให้เห็น
มีทุกข์เข็ญ มากมาย หลายสถาน
ทางชีวิต ผ่านแคว้น แดนกันดาร
ต้องพบพาน เภทภัย ไม่เว้นคน
ใครเป็นคน อ่อนแอ ย่อมแพ้ก่อน
แพ้หนาวร้อน อ่อนล้า แพ้ฟ้าฝน
จะทำการ สิ่งใด ไม่อดทน
ต้องยากจน ตลอดชาติ อนาถใจ
ใครมีเกราะ ป้องกัน คือขันติ

มีดำริ แน่วแน่ คิดแก้ไข
ถึงทุกข์ยาก สู้ทน ผจญภัย
เมื่อมีชัย มีทรัพย์ ไม่อับจน ฯ

มงคลที่ ๒๘

โสวะจัสสะตา เป็นคนว่าง่ายสอนง่าย เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ภาชนะ ทุกอย่าง ที่ช่างปั้น
ต้องเลือกสรร ดินดี จึงมีผล
ดินไม่ดี ปั้นได้ ก็ไม่ทน
ดินแข็งป่น ปั้นอะไร ไม่ได้เลย
คนจะดี เพราะมี ครูดีแต่ง
คนหัวแข็ง สอนสั่ง ฟังแล้วเฉย
คนดื้อรั้น สอนสั่ง ไม่ฟังเลย
ต้องชวดเชย สูญค่า ราคาคน
คนอ่อนโยน ว่านอน ครูสอนง่าย
อธิบาย บอกชี้ มีเหตุผล
ยอมรับฟัง สังวร รู้ผ่อนปรน
ย่อมฝึกฝน ดีได้ ไม่ยากเย็น ฯ

มงคลที่ ๒๙

สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง การพบปะสมณะ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เยาวชน ดีชั่ว มีตัวอย่าง
ผู้ใหญ่สร้าง แบบไว้ ให้เธอเห็น
ทำตัวอย่าง ดีไว้ ไม่จำเป็น
ต้องเคี่ยวเข็ญ กวดขัน เรื่องจรรยา

คนต้องนำ สัตว์ต้อน คำสอนปราชญ์
ทฤษฎี รัฐศาสตร์ นักปราชญ์ว่า
ผู้นำดี ยึดมั่น หลักจรรยา
จึงจะพา หมู่คณะ ให้เจริญ

การได้เห็น สมณะ ผู้สงบ
น่าเคารพ ศรัทธา น่าสรรเสริญ
นับเป็นหนึ่ง ตัวอย่าง ทางเจริญ
ชวนให้เดิน ตามอย่าง ให้ทางธรรม ฯ

มงคลที่ ๓๐

กาเลนะ ธัมมัสสากัจฉา การสนทนาธรรมตามกาล เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ชีวิตเรา ทุกวัน มีปัญหา
ถ้าปรึกษา กันได้ ไม่ถลำ
ย่อมพบทาง แก้ไข ไร้เงื่อนงำ
ไม่หน้าดำ คิดสั้น อัดอั้นใจ

การพูดจา ถูกธรรม คำสอนพระ
ช่วยชำระ ความคิด จิตแจ่มใส
พบปัญหา รู้แก้ ได้แน่ใจ
ปัญญาไว ฉับพลัน รู้ทันคน ฯ

มงคลที่ ๓๑

ตะโป จะ การบำเพ็ญตบะ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

เผาหญ้าไหม้ ใช้ไฟ เผาได้ราบ
จะเผาบาป ใช้ตบะ เผาประหาร
ตบะกล้า บาปพราก จากสันดาน
ควรแก่การ ปลูกบุญ คุณอุดม ฯ

มงคลที่ ๓๒

พรัหมะจะริยัญจะ การประพฤติพรหมจรรย์ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

การประพฤติ พรหมจรรย์ สำคัญนัก
ต้องรู้จัก เลิกละ รู้สะสม
เลิกสนใจ ใฝ่หา กามารมณ์
รู้สะสม เนกขัมมะ บารมี
ศีล สมาธิ ปัญญา สิกขาสาม
ประพฤติตาม ตลอดสาย อย่าหน่ายหนี
หวังมรรคผล สิ่งหวัง บังเกิดมี
เป็นสักขี พรหมจรรย์ ให้มั่นคง

มงคลที่ ๓๓

อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง การเห็นอริยสัจ เป็นมงคลอย่างสูงสุด

การเห็นแจ้ง สัจจะ อันประเสริฐ
มีผลเลิศ พาตน พ้นทุกข์เข็ญ
ย่อมสุขกาย สุขใจ ไร้ลำเค็ญ
สงบเย็น ชีวิต ชื่นจิตใจ ฯ

มงคลที่ ๓๔

นิพพานะสัจฉิกิริยา จะ การทำพระนิพพานให้แจ้ง เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ชีวิตเรา ทุกคน ดิ้นรนอยู่
เพราะไม่รู้ เป้าชีวิต อยู่ทิศไหน
วันนี้อยู่ พรุ่งนี้ มีอะไร
อยู่หรือไป มืดมน อนธการ

มงคลที่ ๓๕

ผุฏฐัสสะ โลกะธัมเมหิ จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ

ผู้มีโลกธรรมถูกต้อง มีจิตไม่หวั่นไหว เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ได้กับเสีย	เป็นธรรม	ประจำโลก
จะมีโชค	อับโชค	โลกหมุนเวียน
ได้กับเสีย	เป็นทุน	ที่หมุนเวียน
โลกแปรเปลี่ยน	จิตไม่	หวั่นไปมา ฯ

มงคลที่ ๓๖

อะโสกัง จิตไม่เศร้าโศก เป็นมงคลอย่างสูงสุด

ปุถุชน	ดีใจ	เมื่อได้โชค
และเศร้าโศก	เมื่อโชคร้าย	กรายมาหา
พระอริยะ	เสียไป	หรือได้มา
ไม่โศกา	ไม่ยินดี	ไม่มีภัย

มงคลที่ ๓๗

วิระชัง จิตปราศจากธุลี เป็นมงคลอย่างสูงสุด

โลภโกรธหลง	เป็นธุลี	คลุกคลีจิต
ให้มืดมิด	มัวหมอง	ไม่ผ่องใส
ทั้งสามสิ่ง	ถูกตัด	สลัดไป
จิตแจ่มใส	ผ่องผุด	ดุจจันทร์เพ็ญ

มงคลที่ ๓๘

เขมัง จิตเกษม เป็นมงคลอย่างสูงสุด

อาณาจักร จิตใจ ไร้ขอบเขต
อุปาทาน เป็นเหตุ แบ่งเขตขันธ์
จึงอึดอัด หวาดกลัว อยู่ทั่วกัน
ไม่ยึดมั่น ทุกข์ภัย ย่อมไม่มี ฯ

*สามสิบแปด มงคล ดลสวัสดิ์
พูนพิพัฒน์ อำนาจ วาสนา
ถึงเส้นชัย ไม่แพ้ แก่ปัจจา ฯ
ย่อมไปมา เสรี ทุกที่ทาง
พระพุทธองค์ ทรงแสดง ไว้แจ้งชัด
พร้อมทั้งอรรถ พยัญชนะ แจ่มกระจ่าง
สามสิบแปด มงคล เป็นหนทาง
สู่ความว่าง อมตะ นฤพาน ฯ*

หลักจริยธรรมที่ควรศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง
ในการปฏิบัติในชีวิตประจำวันต่อไป

จริยธรรมของพ่อ - แม่ คือ

๑. ห้ามปรามลูกมิให้ทำความชั่ว
๒. ให้ตั้งอยู่ในความดี
๓. ให้ศึกษาศิลปวิทยา
๔. หาภรรยา (คู่ครอง) ที่สมควรให้
๕. มอบทรัพย์สมบัติให้ในโอกาสอันสมควร

จริยธรรมของบุตร - ธิดา คือ

๑. ท่านเลี้ยงมาแล้ว เลี้ยงดูท่านตอบแทน
๒. ช่วยเหลือกิจการงานของท่าน
๓. ดำรงวงศ์สกุล
๔. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นทายาทหรือควรรับมรดก
๕. เมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว ทำบุญอุทิศให้ท่าน

จริยธรรมสำหรับอุบาสก - อุบาสิกา คือ

๑. ประกอบด้วยศรัทธาตามหลักพระพุทธศาสนา
๒. มีศีลอันบริสุทธิ์
๓. ไม่ถือมงคลตื่นข่าว คือ เชื่อกรรม
๔. ไม่แสวงหาเขตบุญนอกพระพุทธศาสนา
๕. บำเพ็ญบุญแต่ในพระพุทธศาสนา

จริยธรรมสำหรับแม่บ้านมี ๑๐ ประการ คือ

๑. อย่านำโทษในบ้านออกไปเผยนอกบ้าน (ไฟในอย่านำออก)
๒. อย่าเอาคำนินทานอกบ้านมาแฉในบ้าน (ไฟนอกอย่านำเข้า)

๓. รู้จักตอบแทนแก่ผู้ที่เคยให้หรือรู้จักให้

๔. อย่าให้แก่ผู้ที่ไม่ควรให้ เช่นคนเกียจคร้าน

๕. รู้จักช่วยเหลือทั้งฝ่ายพ่อผัว - แม่ผัว หรือสามี

๖. ไม่นั่งเฉยในเมื่อ พ่อผัว แม่ผัว หรือสามีทำงาน

๗. ไม่บริโภคก่อน พ่อผัว แม่ผัว หรือสามี

๘. ตื่นก่อนนอนทีหลัง รู้จักปรนนิบัติครอบครัวให้เหมาะสม

๙. ให้มีความยำเกรง พ่อผัว แม่ผัว หรือสามี เหมือนกองไฟหรืองูพิษ

๑๐. ให้มีความเคารพ พ่อผัว แม่ผัว หรือสามี เหมือนเคารพเทวดา

จริยธรรมสำหรับพ่อบ้านมี ๕ ประการ คือ

๑. รู้จักปกครองตนเองและครอบครัว

๒. เห็นภัยของความยากจน เห็นภัยของอบายมุข ๔ และ ๖

๓. พอใจในภรรยาคู่ครองของตน

๔. มุ่งความเจริญก้าวหน้าไม่ถอยหลัง ไม่อ่อนแอ แต่ไม่กระด้าง คือ จงอ่อนโยน แต่อย่าอ่อนแอ จงแข็งแกร่ง แต่อย่าแข็งกระด้าง

๕. ทำตนเป็นตัวอย่างผู้นำที่ดี

จริยธรรมของผู้ใหญ่บ้านมี ๔ ประการ คือ

๑. สังคหวัตถุ ๔ อย่าง (ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา และสมานัตตตา)

๒. พรหมวิหารธรรม ๔ อย่าง (เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา)

๓. ทันตา รู้จักปรับปรุงตัวเข้ากับลูกบ้าน

๔. เว้นจากอคติ ๔ อย่าง คือ ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภยาคติ

จริยธรรมของลูกบ้านมี ๕ อย่าง คือ

๑. เชื่อฟังคำสั่ง

๒. อยู่ในขอบเขตของระเบียบแบบแผน ไม่นอกรีตนอกระดับ

๓. ขยันหมั่นทำงาน

๔. คบคนดี หลบหนีคนชั่ว

๕. รู้จักใช้จ่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อเห่อตามเพื่อน

จริยธรรมของกำนันมี ๕ อย่าง คือ

๑. รู้จักอดทน วางตัวเป็นผู้ใหญ่

๒. รู้จักใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับบุคคล

๓. รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ

๔. มั่นคงในหน้าที่ มีเหตุผล ไม่ลำเอียง

๕. มุ่งความสงบเรียบร้อย

จริยธรรมสำหรับชาวบ้านมี ๑๐ อย่าง คือ

๑. นึกถึงภัยของความยากจน

๒. นึกถึงผลของความขยัน

๓. นึกถึงทางอาชีพของเศรษฐี คือ ขยันหา รักษาดี มีกัลยาณมิตร เลี้ยงชีวิตเหมาะสม

๔. นึกถึงอาหารที่ต้องหามาเลี้ยงชีวิต

๕. ตรวจตรามรดกทุนรอนหรือกรรมสิทธิ์

๖. คำนึงถึงบรรพบุรุษ ท่านดำรงชีวิตและวงศ์สกุลมาได้อย่างไร

๗. ภูมิใจในภาวะที่ได้เกิดมาเป็นมนุษยชาติ

๘. เทียบเคียงฐานะ วิชา และอาชีพให้ทันเพื่อนบ้าน

๙. เลือกคบสมาคมแต่คนขยัน

๑๐. ปลุกใจให้เกิดอุตสาหะเป็นกิจ

จริยธรรมของครู - อาจารย์มี ๗ อย่าง คือ

๑. ทำตนให้ศิษย์รัก

๒. ทำตนให้เป็นที่ยำเกรง

๓. ทำตนให้เชี่ยวชาญยิ่งขึ้น

๔. อุตส่าห์พร่ำสอนวิชาต่าง ๆ

๕. อดทนต่อถ้อยคำ

๖. ขยายคำลุ่มลึกให้แจ่มแจ้ง

๗. ไม่ชักนำศิษย์ไปในทางผิด

จริยธรรมของนักเรียนมี ๔ อย่าง คือ

๑. สุ หนึ่งฟังอย่าฟังดายให้ตั้งจิตกำหนดจำ

๒. จิ หนึ่งอุตสาหะเอาจิตพินิจจำ

๓. ปุ หนึ่งห้ามอย่าเอื้อนอำ ฉงนใดให้เร่งถาม

๔. ลิ หนึ่งให้เอาจิตคิดลิขิตข้อสุขุมความพร้อมองค์จึงทรงนามว่า ศิษย์แท้ที่ศึกษา

จริยธรรมของชาวนา - ชาวไร่ มี ๕ อย่าง คือ

๑. มีศรัทธา ต่างพืช

๒. มีความเพียรบากบั่น ต่างฝน

๓. มีปัญญา ต่างแอก ต่างไถ

๔. มีหิริความละอาย ต่างงอนไถ

๕. มีสติ ต่างผาลและปฏัก

จริยธรรมของนายแพทย์

๑. อดทน สงบเสงี่ยมด้วยจรรยาแพทย์

๒. เมตตา กรุณา ปรารถนาดี มีความสงสารคนไข้

๓. ขวนขวายงานในหน้าที่

๔. ประพฤติประโยชน์ทั่วไป

๕. ใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส

๖. อ่อนหวานในการปฏิสันถาร

๗. ถ่อมตัว ปรับปรุงตนให้เข้ากับคนทุกชั้น

๘. หมั่นขยันในหน้าที่อันเป็นกรณียะ

จริยธรรมของนายอำเภอ มี ๕ อย่าง คือ

๑. รู้จักปฏิบัติให้เหมาะสมแก่ท้องถิ่น

๒. ปรารถนาดีต่อประชาชน

๓. ฉลาดในการใช้คนให้ทำงาน

๔. สนับสนุนส่งเสริมความร่วมมือทุกฝ่าย

๕. มีความซื่อสัตย์ - สุจริต

จริยธรรมของปลัดอำเภอ มี ๔ อย่าง คือ

๑. มีประสิทธิภาพในหน้าที่การงานทั้งวิชาการและธุรการพยายามให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

๒. รู้จักสำรวมระวังตนไม่มัวเมาประมาท ยึดถือระเบียบแบบแผนประเพณี

๓. ทำการขวนขวายให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

๔. ฉลาดในการทำตัวให้เข้าถึงประชาชนไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง

จริยธรรมของนายกเทศมนตรี มี ๕ อย่าง คือ

๑. รู้จักฟัง รู้จักหยั่งเสียง รู้ถึงความต้องการของท้องถิ่น

๒. ชอบความสะอาด เกลียดความสกปรก

๓. รู้จักทำหน้าที่ให้เหมาะสม

๔. มีความละอายในการทำผิดจากทำนองคลองธรรม

๕. ไม่ปล่อยปละละทิ้งการงานให้อากูลคั่งค้าง

จริยธรรมของลูกค้ามี ๔ อย่าง คือ

๑. ไม่เป็นคนใจน้อย รู้จักต่อรอง

๒. ไม่เบ่งวางท่าว่า ฉันมีเงิน

๓. ไม่ผลุนผลัน มีสติและใจเย็น

๔. รู้กาลเทศะว่า เป็นสมัยที่เหมาะสมหรือไม่

จริยธรรมของผู้พิพากษามี ๕ อย่าง คือ

๑. น ฉันทาคติ ไม่ลำเอียงเพราะชอบ

๒. น โทสาคติ ไม่ลำเอียงเพราะไม่ชอบ

๓. น ภยาคติ ไม่ลำเอียงเพราะกลัว

๔. น โมหาคติ ไม่ลำเอียงเพราะหลง หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์

๕. มัชฌิมาปฏิปทา ดำเนินตามทางสายกลาง

จริยธรรมของตำรวจมี ๑๐ อย่าง คือ

๑. ไม่เห็นแต่จะได้ถ่ายเดียว

๒. ทำตนให้เป็นที่พึ่งของประชาชนได้

๓. ไม่ใช้อำนาจข่มเหง กดขี่ รีดไถประชาชน

๔. บำบัดทุกข์

๕. บำรุงสุข

๖. รู้จักใช้วาจาที่นิ่มนวล ไม่ดูหมิ่นประชาชน

๗. รู้จักถ่อมตน

๘. ประพฤติตนเหมาะสมกับหน้าที่

๙. เป็นมิตรของประชาชน

๑๐. มีความสามัคคี ทำงานเป็นทีมเพื่อความเจริญในหน้าที่การงานยิ่ง ๆ ขึ้นไป

จริยธรรมของประชาชนมี ๑๑ อย่าง คือ

๑. ไม่เบ่งหรืออวดดีกับตำรวจ

๒. รู้จักยำเกรงผู้ปฏิบัติตามหน้าที่

๓. ไม่ดูหมิ่นเจ้าหน้าที่ ด้วยการให้สินบน

๔. ตั้งตนไว้ชอบ เป็นพลเมืองดี

๕. ทำงานเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ

๖. ฉลาดในการปกครองตนเอง

๗. เชื่อฟังเคารพในคำสั่ง ระเบียบกฎหมาย
๘. มีความพร้อมเพรียงกันตามฐานะอาชีพ
๙. รู้จักประหยัดใช้จ่ายให้สมเหตุสมผล
๑๐. ไม่มัวเมาหลงใหลในคำยุยงส่งเสริมมาจากคนอื่น

จริยธรรมของลูกจ้างมี ๕ อย่าง คือ

๑. ซื่อตรงต่อนายจ้าง
๒. ถ้อยที ถ้อยอาศัยไม่เอาเปรียบนายจ้างด้วยการอู้งาน
๓. ตรงต่อเวลาทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
๔. เคารพระเบียบแบบแผน ไม่ทำอะไรตามชอบใจ
๕. ฉลาดในการแก้ไขความเสื่อมมาดำเนินทางเจริญ

จริยธรรมของนายจ้างมี ๕ อย่าง คือ

๑. ปรารถนาดีต่อลูกจ้าง ยามดีก็ใช้ยามไข้ก็รักษา
๒. เอาใจให้กำลังด้วยการรู้จักใช้คำพูดให้เหมาะสม
๓. สงเคราะห์ในคราวที่ควรสงเคราะห์
๔. ฉลาดในการแบ่งงาน มอบหมายให้คนที่ควรมอบหมาย
๕. ฉลาดในการปกครอง ไม่กดขี่ข่มเหงน้ำใจด้วยเห็นแก่ประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว

จริยธรรมสำหรับคู่ชีวิตมี ๔ อย่าง คือ

๑. สมสัทธา มีศรัทธา คือ ความเชื่อ ความเลื่อมใสในศาสนาเสมอกัน
๒. สมสีลา มีศีลหรือระเบียบวินัยดีงามเสมอกัน
๓. สมจาคา มีใจเสียสละเท่ากัน หรือมีใจบุญใจกุศลเสมอกัน
๔. สมปัญญา มีปัญญาหรือการศึกษาเสมอกัน

๙๙ ธรรมวาทะ - ข้อคิด

พระพิจิตรธรรมพาที

(ชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน)

ลิขสิทธิ์ • ผลิต • จำหน่ายปลีก-ส่ง

สำนักพิมพ์ เลี่ยงเชียง
เพียรเพื่อพุทธศาสน์
จาก พุทธศักราช ๒๔๕๙

872-9898 ✆ 221-1050
สาขา **รายฎร์บูรณะ** สาขา **สำราญราษฎร์**

๖๗๙/๗๑-๗๔ ถนนประชาอุทิศ ซอย ๔๕ รายฎร์บูรณะ กทม. ๑๐๑๔๐
โทร. ๘๗๒-๙๘๙๘, ๘๗๒-๕๙๗๕-๙ แฟกซ์. ๔๒๗-๙๕๘๖

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เลี่ยงเชียง ๒๒๓ ถนนบำรุงเมือง กทม. ๑๐๒๐๐
โทร. ๒๒๑-๑๐๕๐, ๒๒๑-๔๔๔๖, ๒๒๓-๘๙๗๙

คำปรารภ

****

หลังจากที่ได้จัดพิมพ์ "๔๔ ธรรมวาทะพระพิจิตรฯ" ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑ มี.ค. ๒๕๔๔ ในมงคลสมัยคล้ายวันเกิดของข้าพเจ้า ปรากฏว่าได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากนักอ่าน และผู้ทำงานเพื่อพระศาสนา เช่น นักเทศน์ นักปาฐกถา นักพูด นักบรรยาย อนุศาสนาจารย์ ครู ตลอดถึงนักวาทศิลป์ ต่างประสงค์ที่จะได้อุปกรณ์การ "สื่อ" และการ "สอน" ที่เป็นหมวดธรรม คำกลอน ข้อคิดหลากลีลา ที่ข้าพเจ้าได้คิด ค้น ผูกคำ ขยายความไว้ ซึ่งบางข้อก็คิดเอง บางคำก็ "คว้า" คือจดจำมาจากครู อุปัชฌาย์ อาจารย์ นักปราชญ์ และเพื่อนนักคิดนักเทศน์ ผู้มีชื่อเสียง แล้วนำมาปรับปรุงเพิ่มเติม เพื่อให้หลากหลายและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งได้เพิ่มจาก ๔๔ ธรรมวาทะเป็น ๙๙ ธรรมวาทะ ทำให้เนื้อหาแน่นและเข้มข้นกว่าเก่า

หวังว่า "๙๙ ธรรมวาทะ - ข้อคิด พระพิจิตรฯ" เล่มนี้ จะเป็นคู่มือและอุปกรณ์สำคัญ สำหรับท่านผู้สนใจรับไปอ่านและนำไปขยายผลตามสมควร ขอขอบคุณและอนุโมทนาที่ทุกท่านสนใจและให้เกียรติติดตามผลงานของข้าพเจ้าด้วยดีเสมอมา.

(พระพิจิตรธรรมพาที)

๒๔/๘ วัดประยุรวงศาวาส
เชิงสะพานพุทธ เขตธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐
โทร. ๔๗๒๑๑๖๖, ๔๖๕๙๘๔๔

สารบัญ

๙๙ ธรรมวาทะ - ข้อคิด

พระพิจิตรธรรมพาที (ชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน)

****

๑. *๔ ขอ ๔ จะ ๔ ไม่ ไทยอยู่รอด*

(บทเพลงพระราชนิพนธ์ความฝันอันสูงสุด)

ทำนอง : พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ

คำร้อง : ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนนาค

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
ขอทนทุกข์รุกโรมโหมกายใจ ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจทะนง
จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด จะรักชาติจนชีวิตเป็นผุยผง
จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง จะปิดทองหลังองค์พระปฏิมา
ไม่ท้อถอยคอยสร้างสิ่งที่ควร ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา ไม่เสียดายชีวาถ้าสิ้นไป
นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง หมายผดุงยุติธรรม์อันสดใส
ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด ยังมั่นใจรักชาติองอาจครัน
โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่ เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม้ถูกหยัน
คงยืนหยัดสู้ไปใฝ่ประจัญ ยอมอาสัญก็เพราะปองเทิดผองไทยฯ

๒. *พระพุทธศาสนาและชาติไทยจะไปไม่รอด ถ้า...*

๑. สาวกพิกล - ประพฤติตนนอกพระธรรมวินัย

๒. ประชาชนวิบัติ - เกิดวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง

๓. สถาบันกษัตริย์พินาศ - เกิดเปลี่ยนแปลงการปกครอง

๔. ศาสนาพิการ - เกิดสัทธรรมปฏิรูป ดุจต้นไม้ไร้แก่น

๕. ชาวบ้านแตกสามัคคี - ขาดความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

๓. *สวัสดีปีใหม่*

มีพระบาลีบทหนึ่ง ปรากฏในโสตฺถิกถา พรรณนาถึงเหตุแห่งความสวัสดีไว้ว่า...

นาญฺญตฺร โพชฺฌงฺคตปสา นาญฺญตฺร อินฺทฺริยสํวรา
นาญฺญตฺร สพฺพนิสฺสคฺคา โสตฺถึ ปสฺสามิ ปาณินํ

แปลความว่า "เราตถาคตมองไม่เห็นความสวัสดีของสัตว์ทั้งหลายอื่นใด นอกไปจากปัญญาเครื่องตรัสรู้ ความเพียรเครื่องเผาบาป ความสำรวมอินทรีย์และการเสียสละทั้งปวง"

พระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณ **พระธรรมทัศนาธร** (ทองสุก สุทฺสุโส ป.ธ. ๘) อดีตเจ้าอาวาสวัดชนะสงคราม ท่านเป็นปราชญ์ทางกวี ได้นิพนธ์เหตุแห่งความสวัสดี ไว้ไพเราะว่า ...

มองไม่เห็นธรรมอื่นแม้หมื่นอย่าง
ที่จะสร้างสวัสดีให้มีสม
นอกจากนำธรรมทั้งสี่นี้นิยม
มาอบรมแล้วเท่านั้นนั่นแหละมี

คือปัญญาหาวิชาเชิงบัณฑิต
แล้วขยันหมั่นทำกิจไม่ผิดที่
แล้วระวังพลั้งพลาดที่อาจมี
กับสละละพลีแม้ชีวิต
ถ้าทำได้สี่อย่างดังอ้างนี้
เป็นต้องมีส่วนดีไม่มีผิด
จะพ้นภัยใสผ่องส่องชีวิต
ให้โสภิตทุกทิพาราตรี เอย ฯ

๔. *ทำไมคนไม่เข้าวัด*

๑. ตัดห่วงไม่ขาด - ห่วงสมบัติ ห่วงบ้าน ห่วงลูกหลาน
๒. อวดฉลาดกว่าพระ - อะไรๆ ก็รู้แล้ว ไม่ต้องสดับ ไม่ต้องศึกษา
๓. ทิฐิมานะแก่กล้า - ถือองค์ทะนงศักดิ์ว่ามีศักดิ์มีทรัพย์มาก
๔. ศรัทธายังไม่เกิด - ยังไม่เลื่อมใส จิตใจยังไม่พร้อม

*เข้าวัดได้เพราะ ...

๑. ตัดห่วงได้ขาด - หมดห่วงใย ไร้ปลิโพธิ
๒. ไม่อวดฉลาดกว่าพระ - มีสิ่งต้องศึกษา และปฏิบัติอีกมาก
๓. ทิฐิมานะเบาบาง - รู้ว่าตนมีฐานะเป็นอุบาสก-อุบาสิกา
๔. เห็นทางพ้นทุกข์ - พระช่วยให้เกิดความเข้าใจ เกิดความมั่นใจ และพบทางที่จะไป

*เข้าวัดทำไม ? (ส่วนใหญ่)

๑. เจิมรถ

๒. ตรวจดวงชะตา

๓. มางานศพ

๔. รดน้ำมนต์

๕. ดูหมอ

๖. ขอหวย

๗. สะเดาะเคราะห์ล้างซวย

๘. ช่วยฝากลูกเข้าโรงเรียนและทำงาน

๙. ถวายสังฆทานอุทิศ

๑๐. จิตเป็นกุศล - สนทนาธรรม, ฟังธรรม, ปฏิบัติธรรม

๕. *เลิกได้เป็นกำไรชีวิต*

๑. เลิกดื่มเหล้าเข้าบาร์

๒. เลิกบ้ากามารมณ์

๓. เลิกนิยมฟุ้งเฟ้อ

๔. เลิกเห่อยศเห่อศักดิ์

๕. เลิกรักเมียเขา

๖. เลิกจับเจ่าเกียจคร้าน

๗. เลิกทำงานเอาหน้า

๘. เลิกเจรจาเสียดสี

๙. เลิกเป็นหนี้เป็นสิน

๑๐. เลิกหากินด้วยการรีดไถ

๖. *ภัยพระ*

ในทางพระพุทธศาสนา ท่านแสดงถึงภัยหรืออันตรายของพระภิกษุไว้ ๔ ชนิด คือ

๑. ภัยจากคลื่น - อดทนต่อคำแนะนำตักเตือนของอุปัชฌาย์อาจารย์ไม่ได้

๒. ภัยจากจระเข้ - เป็นผู้เห็นแก่ปากแก่ท้อง ทนความหิวกระหายไม่ได้

๓. ภัยจากน้ำวน - ทนต่อความยั่วยวนให้เคลิ้มในกามคุณไม่ได้ ใคร่จะลิ้มลอง

๔. ภัยจากปลาร้าย - หมกมุ่นผูกพันกับมาตุคาม จนสิ้นความเป็นพระ

***ภัยพระศาสนา**

ธรรมดาที่อยู่อาศัย มักจะมีภัยอันเกิดจากสัตว์ ๓ ชนิด คือ ...

๑. มด - ทำให้รำคาญ

๒. มอด - ทำให้พื้น, ฝา ผุ

๓. ปลวก - อันตรายถึงกับทำให้บ้านพัง

หากอุปมาบ้านเรือนเช่นพระศาสนาก็เห็นชัดว่าพระศาสนาก็มีภัยอันเกิดจากสัตว์ ๓ ประเภทนี้ ดุจเดียวกัน คือ...

๑. มด - ความไม่สำรวมอินทรีย์ของพระภิกษุสามเณรบางเรื่องแม้จะมีโทษเบาบางทางพระวินัย แต่มีโทษร้ายทางสังคมที่เรียกว่า **โลกวัชชะ** แปลว่า ชาวบ้านติเตียน สมณะพึงมีอินทรีย์สังวร มิใช่อินทรีย์ผยอง !

๒. มอด - พิธีกรรมที่สอนมิให้คนนับถือตนเอง, ไม่เชื่อผลกรรม, และไม่ทำตามพระพุทธเจ้า หากเชื่อถือผิดๆ เกิดวิกฤตศรัทธาก็เสียหลัก เสียคน

๓. ปลวก - เกิดปลอมแปลงหลักธรรมคำสอน ที่เรียกว่า**สัทธรรมปฏิรูป** และการก้าวล่วงพระวินัยอย่างร้ายแรงจนสิ้นสภาพภิกษุกลายเป็นตาลยอดด้วน ไม่งอกงามในพระธรรมวินัย แก้ไขอะไรมิได้ เป็นไข้ที่แม้หมอก็หมดสิทธิ์เยียวยา ฯ

***ภัยปทุมชาติ (ดอกบัว)**

๑. พายุพัดกระจัดกระจาย - ถูกลมปากคนพาลพูดให้เกิดการท้อแท้

๒. หนอนชอนไช - ถูกโรคภัยเบียดเบียน

๓. ฝูงกินรีเก็บไปเชยชม - ถูกมาตุคามหมายปอง

๔. เต่าปลากัดแทะให้เสียโฉม - ถูกมัจจุราชพรากไป

๕. น้ำและเปือกตมไม่บริบูรณ์ - ขาดบุญวาสนา ขาดผู้อุปถัมภ์บำรุง ทำให้อยู่ในพระศาสนามิได้

***ภัยชีวิต**

๑. ชรา - ภัยคือความแก่

๒. พยาธิ - ภัยคือความเจ็บไข้

๓. มรณะ - ภัยคือความตายฯ

๗. ๑ ปีทุกคนควรมี ๔ รอบ

๑. รอบคอบ - ความระมัดระวังไม่ประมาท มีสติในกาลทุกเมื่อ

๒. รอบรู้ - ประสบการณ์มีมากขึ้น

๓. รอบจัด - เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ มองรู้ ดูออก บอกถูก ทำได้ ใช้เป็น

๔. รอบข้าง - สัมพันธชนคนเกี่ยวข้อง ญาติมิตรพี่น้องยังอบอุ่น อบอวล หรืออบอ้าว

๘. บวชทำไม - บวชได้อะไร ?

บวชทำไม ?

๑. บวชยกระดับ - ยกระดับจากหีนเพศ (เพศที่ต่ำ) ขึ้นสู่อุดมเพศ (เพศที่สูง)

๒. บวชขยับขยาย - ได้รับการศึกษากว้างขวาง วิสัยทัศน์กว้างไกล

๓. บวชลบลาย - ทำลายความไม่ดีที่มีในสันดาน

๔. บวชหมายพระนิพพาน - แสวงหาทางพ้นทุกข์

*บวชได้อะไร ?

๑. ได้เป็นทายาทสืบพระศาสนา
๒. ได้สนองความประสงค์ของบิดามารดา
๓. ได้ศึกษาพระธรรมวินัย
๔. ได้ฝึกหัดกาย วาจา ใจ ให้ดีงามขึ้น

*บวชขาดทุน - กำไร

๑. บวชแล้ว - พฤติกรรมดีกว่าเมื่อยังไม่บวช = ได้กำไร

๒. บวชแล้ว - พฤติกรรมทุกอย่างเหมือนเดิม = เสมอตัวค่อนไปทางขาดทุน

๓. บวชแล้ว - พฤติกรรมเลวกว่าเมื่อยังไม่ได้บวช เท่ากับเอาความดีที่เคยมีเมื่อครั้งเป็นคฤหัสถ์ มาทิ้งเสียขณะเป็นสมณะ = ขาดทุนมหาศาล

*ฝากไว้ให้คิด...

๑. บวชแล้วดี - สึกไปเป็นบัณฑิต

๒. บวชแล้วเสีย - สึกไปเป็นบรรลัย

๓. บวชแล้วฉลาด - สึกไปเป็นไอ้ทิด

๔. บวชแล้วโง่ - สึกไปเป็นไอ้ถึก - ไอ้ทึ่ม

ฉะนั้น บวชทั้งที เอาดีให้ได้ จะสึกทั้งทีให้เอาดีติดไป

๙. *เกรดชาวพุทธ*

A.	ทานให้	ศีลรักษา	ภาวนาเจริญ
B.	ทานให้	ศีลรักษา	ภาวนาไม่เจริญ
C.	ทานให้	ศีลไม่รักษา	ภาวนาไม่เจริญ
D.	ทานไม่ให้	ศีลไม่รักษา	ภาวนาไม่เจริญ

*สรุป...

ชาวพุทธ	โดยจิตวิญญาณ
ชาวพุทธ	โดยราชการ
ชาวพุทธ	โดยสถานการณ์
ชาวพุทธ	โดยทะเบียนบ้าน

*สรุป...

ชาวพุทธโดยศรัทธา - ติดพิธีกรรมมากกว่าแก่นธรรม

ชาวพุทธโดยปัญญา - ยึดแก่นเป็นหลัก มากกว่าเปลือกหรือกระพี้

๑๐. *ฟังเทศน์ได้อะไร ?*

๑. เพิ่มเติมปัญญา

๒. พัฒนาความคิด

๓. เปลื้องปลิดความสงสัย

๔. ปรับความเห็นให้ตรง

๕. ดำรงสติให้มั่น

*สุสฺสูสํ ลภเต ปญฺญํ ฟังด้วยดีย่อมได้ปัญญา

๑๑. *ทำบุญทำไม ?*

๑. ทำบุญเอาหน้า - อยากให้คนเห็น

๒. ทำบุญเอาตรา - อยากได้เกียรติ

๓. ทำบุญโฆษณา - อยากให้คนรู้จัก

๔. ทำบุญพึ่งพา - อยากให้บุญส่งเสริม

๑๒. *เมืองไทยมีอะไรดี ?*

๑. วัง - สถานที่อันเป็นศูนย์รวมใจ และเชิดหน้าชูตาของชาวไทยทั้งชาติ

๒. วัด - ดินแดนแห่งผ้ากาสาวพัสตร์ เมืองพระพุทธศาสนา

๓. อัธยาศัย - สยามเมืองยิ้ม ดินแดนแห่งไมตรีจิตมิตรภาพ

๔. ธรรมชาติ - ภูเขา ป่าไม้ น้ำตก ที่สวยงาม

๕. ตลาดน้ำ - แหล่งท่องเที่ยวที่แปลกตาประหลาดใจ

๑๓. *ไทย - ฝรั่ง ต่างกันตรงไหน ?*

ในการทำงาน ไทยกับฝรั่งมีข้อแตกต่าง ดังนี้

ฝรั่ง - จริงจัง

ไทย - ฉาบฉวย

ฝรั่ง - บ้างาน
ไทย - บ้าอำนาจ
ฝรั่ง - ทำเป็นทีม
ไทย - ชอบฉายเดี่ยว (วัน แมน โชว์)
ฝรั่ง - กระจาย (แบ่งงาน)
ไทย - กระจุก (กุม - กำ รวบ ไม่แบ่ง)
ฝรั่ง - ชอบประชาธิปไตย
ไทย - ชอบอัตตาธิปไตย
ฝรั่ง - นิยมความถูกต้อง
ไทย - นิยมความถูกใจ
ฝรั่ง - ชอบตรงเวลา
ไทย - ชอบตามเวลา ฯ

๑๔. *เมืองไทยมีอะไรแปลกๆ*

ต่างประเทศ - มีเรื่อง เพราะชิงทรัพย์
เมืองไทย - มีเรื่อง เพราะชิงศพ (แย่งกันทำดี ตีกันเพราะศพ)
เมืองไทย - นอกจากยาบ้าจะระบาดแล้ว วัวบ้าก็เริ่มจะระบาดเข้ามาอีก
เมืองไทย - งบประมาณสำหรับทำชั่ว มีเป็นแสนเป็นล้าน แต่งบประมาณทำดีมีเพียงสิบเพียงร้อย

*ถ่ายทอดเสียงศีลธรรม ยกระดับจิตใจให้คนดี เวลามีแต่ไม่นิยมถ่าย แต่เสียงให้คนหมกมุ่นอบาย ถ่ายได้ถ่ายดี

๑๕. *เมืองไทยอะไรๆ ก็ต้องด่วน*

	- มีรถด่วน
	มีเรือด่วน
	มีทางด่วน
จดหมายด่วน	- ส่งด่วน ถึงด่วน
เงินด่วน	- เงินด่วนทันใจ ATM
โทรด่วน	- โทรศัพท์มือถือ
อาหารจานด่วน	- แดกด่วน เดินไปกินไป (ฟาสต์ฟู้ด)
รักด่วน	- ชิงสุกก่อนห่าม (ผลไม้บ่มแก๊ส) อยู่ก่อนแต่ง ปัจจุบัน... อายุ ๑๐ ขวบ เป็นแม่คนเสียแล้ว !

๑๖. *พฤติกรรมโจรเมืองไทย*

ถ้าเป็นชาย - ทำการจี้ คือ จี้แล้วปล้น,
ต่อสู้ - ฆ่าแล้วชิงทรัพย์

ถ้าเป็นสตรี - ทำการจ้ำจี้ คือ จี้แล้วปล้ำ,
ต่อสู้ - ข่มขืนแล้วฆ่า

๑๗. *คาถาค้าขายดี*

คุณสมบัติของนักธุรกิจ หรือผู้ประกอบการค้าจะซื้อง่ายขายดี มีกำไร ต้องเสกสร้างความงามให้ได้ครบ ๔ งาม คือ...

๑. งามใบหน้า ลูกค้า ชอบใจ
๒. งามกิริยา ลูกค้า ถูกใจ
๓. งามวาจา ลูกค้า หลงใหล

๔. งามบริการ ลูกค้า บานตะไท

*คาถานี้ ได้มาจากท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาธีราจารย์ วัดชนะสงคราม กทม.

๑๘. *ศีล ๕ ราคามนุษย์*

ใครมีศีลครบ	๕ ข้อ	เป็นมนุษย์	๑๐๐ %
ใครมีศีล	๔ ข้อ	เป็นมนุษย์	๘๐ %
ใครมีศีล	๓ ข้อ	เป็นมนุษย์	๖๐ %
ใครมีศีล	๒ ข้อ	เป็นมนุษย์	๔๐ %
ใครมีศีล	๑ ข้อ	เป็นมนุษย์	๒๐ %
ไม่มีศีลสักข้อ		หมดความเป็นมนุษย์	

๑๙. *เหตุบัญญัติศีล ๕*

๑. มุ่งให้ปลูกไมตรีจิตมิคิดเบียดเบียนกันในชีวิต

๒. มุ่งให้แสวงหาเลี้ยงชีพในทางที่ชอบ

๓. มุ่งให้ไม่ละเมิดสิทธิของกันและกัน

๔. มุ่งให้ไม่ทำลายเกียรติ ศักดิ์ศรี ความนับถือ ความเชื่อถือในตนเอง

๕. มุ่งให้ไม่ประมาทและทำลายตนรวมถึงกติกาทั้ง ๔ ประการเบื้องต้น

* อานิสงส์ศีล ๕ ยังโลกาให้ร่มเย็น

เว้นจากการประหัตประหาร

- เป็นการคุ้มครองชีวิต ทุกชีวิตปลอดภัย

เว้นจากการลักทรัพย์

- เป็นการคุ้มครองทรัพย์สิน ทรัพย์สมบัติปลอดภัย

เว้นจากการประพฤติผิดในกาม

- เป็นการคุ้มครองสิทธิและคู่ครอง ครอบครัวปลอดภัย

เว้นจากการพูดเท็จ

- เป็นการคุ้มครองป้องกันความเป็นคนเหลวไหล เกียรติยศไม่ถูกทำลาย

เว้นจากการเสพสิ่งมึนเมา

- เป็นการคุ้มครองป้องกันให้พ้นจากอันตรายทั้งปวง สติสัมปชัญญะมั่นคงไม่ดำรงอยู่ในความประมาท

*ท่านพรรณนาอานิสงส์ของศีลไว้ว่า ...

อาทิ สีลํ ปติฏฺฐา จ กลฺยาณานญฺจ มาตุกํ

ปมุขํ สพฺพธมฺมานํ ตสฺมา สีลํ วิโสธเย

แปลว่า ศีลเป็นที่ตั้งแต่งกุศลกรรม เป็นมารดาของความดีงามทั้งหลาย เป็นประธานของธรรมทั้งปวง เหตุนั้น พึงชำระศีลให้หมดจด

*สรุป... อานิสงส์ศีล ๔ ประการ

๑. ศีลส่ง - ทำให้สูง

๒. ศีลปรุง - ทำให้สวย

๓. ศีลนำ - ทำให้รวย

๔. ศีลช่วย - ทำให้รอด

๒๐. ๒๒๗ ข้อ ย่อ ๔

ศีลของพระสงฆ์ว่าโดยพิสดารมีถึง ๒๒๗ ข้อ หากจะย่อเอาแต่หัวใจสรุปลงได้ใน ๔ ข้อ ดังนี้ ปา อิน อา ปัจ (จตุปาริสุทธิศีล ๔)

ปา - ปาฏิโมกขสังวรศีล

- สำรวมระวังพระปาฏิโมกข์

อิน - อินทริยสังวรศีล - สำรวมในอินทรีย์

อา - อาชีวปาริสุทธิศีล - เลี้ยงชีพในทางสุจริต

ปัจ - ปัจจยปัจจเวกขณศีล - พิจารณาปัจจัยก่อนใช้สอย

*สรุป... ไม่ละเมิดกติกา รักษามารยาท บิณฑบาตเลี้ยงชีวิต เพ่งพินิจปัจจัยก่อนใช้สอย

๒๑. *มีธรรมอยู่กับตัวกลัวอะไร*

เราไม่กลัวความจน เพราะเรามีสันโดษ

เราไม่กลัวความโกรธ เพราะเรามีเมตตา

เราไม่กลัวความริษยา เพราะเรามีมุทิตาจิต

เราไม่กลัวความผิด เพราะเรามีหิริโอตตัปปะ

เราไม่กลัวราคะ เพราะเราไม่ดำริ

เราไม่กลัวมิจฉาทิฏฐิ เพราะเรามีความรู้แจ้ง

เราไม่กลัวความแห้งแล้ง เพราะเรามีน้ำใจ

*ฉะนั้น “เกิดเป็นคนอย่าให้จนความดี เกิดมาทั้งทีต้องสร้างดีให้ติดตน”

๒๒. *นักเทศนายุคโลกาภิวัตน์*

๑. เป็นนักปริยัติ มิได้เป็นนักปฏิบัติ

- รู้จัก รู้จำ แต่ไม่รู้จริง ไม่รู้แจ้ง

๒. เป็นนักปฏิบัติ มิได้เป็นนักปริยัติ

- รู้จริง รู้แจ้ง แต่ไม่รู้จัก ไม่รู้จำ

๓. มิได้เป็นทั้งนักปริยัติทั้งนักปฏิบัติ เป็นแต่เพียงนักคิดนักพูด

- ทั้งไม่รู้จัก ไม่รู้จริง และไม่รู้แจ้ง

๔. เป็นทั้งนักปริยัติ เป็นทั้งนักปฏิบัติ

- ทั้งรู้จัก รู้จำ รู้จริง รู้แจ้ง และรู้จบ

*น่าเป็นห่วงพระศาสนา... ปัจจุบันมีคำกล่าวชวนให้คิดว่า ทุกวันนี้...

ปริยัติ - อาภัพ

ปฏิบัติ - อาเพศ

ปฏิเวธ - อาพาธ

๒๓. ***ธรรมะเพื่อสันติภาพ*** *(อยู่ร่วมกันฉันท์มิตร)*

๑. หันหน้าเข้าหากัน - มีปัญหาให้หันหน้าเข้าหากัน ปรึกษาหารือกัน อย่าเผชิญหน้าหรือประจัญหน้ากัน

๒. หมั่นแก้ไข - อยากดีให้แก้ไข อยากบรรลัยให้แก้ตัว อย่ามัวแต่คิดแก้กฎกติกาให้เข้ากับกิเลสตน แต่จงแก้นิสัยสันดานตนให้เข้ากับกฎกติกา

๓. รู้จักให้อภัย - วิสัยปุถุชนย่อมมีความผิดพลาดเป็นธรรมดา ดังคำที่ว่า...

"สี่เท้ายังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ผิด บรรพชิตยังรู้เผลอ"

"ความผิดพลาดเป็นเรื่องของมนุษย์ แต่การรู้จักให้อภัยเป็นวิสัยของเทวดา" เพราะ...

ถ้าไม่มีการให้อภัยผิด

และไม่คิดที่จะลืมซึ่งความหลัง

จะหาสามัคคียากลำบากจัง

ความพลาดพลั้งย่อมมีทั่วทุกตัวตน

๔. ปลูกไมตรี - ปลูกไมตรีอย่ารู้ร้าง สร้างกุศลอย่ารู้โรย หัดเมตตาปรารถนาดีต่อผู้อื่น หัดเห็นใจด้วยกรุณาจิต คิดช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

๕. สามัคคีกันไว้ - ความรักมีเพราะสามัคคีมา ความรักโรยราเพราะไม่มาของสามัคคี, รักกันเหมือนพี่ ดีกันเหมือนน้อง ปรองดองกันเสมือนญาติ สามัคคีจะมีได้ ด้วย...

๑. ไม่จับผิด

๒. ไม่ริษยา

๓. ไปมาหาสู่

๔. อยู่อย่างมีน้ำใจ

สรุป... สันติภาพจะมีไม่ได้ ถ้าสังคมไร้ซึ่งสันติธรรม จำเป็นที่ทุกคนจะต้องช่วยกันแก้ให้ได้ ๒ ประการ คือ..

๑. แก้ผิด - อย่าแก้เผ็ด

๒. แก้ไข - อย่าแก้แค้น

๒๔. อยากรวย - อยากดี ให้มีธรรม ๔

๑. ซื่อสัตย์สุจริต - ความใจซื่อมือสะอาด ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง

๒. เป็นนิจขยัน - ทำอะไรด้วยความขยัน อดทน สู้

๓. ประหยัดให้มั่น - ประหยัด, ไม่ประชัน

๔. หันหลังทางอบาย - หลีกเลี่ยงความเสื่อมทุกชนิด

๒๕. *คาถาแก้จน*

๑. จนทรัพย์ - เสกคาถาหัวใจเศรษฐี อุ อา กะ สะ

อุ - อุฏฐานสัมปทา - ขยันหา

อา - อารักขสัมปทา - รักษาไว้

กะ - กัลยาณมิตตตา - ใกล้บัณฑิต

สะ - สมชีวิตา - เลี้ยงชีวิตเหมาะสม

*ปฏิรูปการี ธุรวา อุฏฐาตา วินฺทเต ธนํ ผู้ขยัน หมั่นเอาธุระ ทำงานเหมาะแก่จังหวะ ย่อมหาทรัพย์ได้

*คาถาภาวนาเอาตัวรอด

หมั่นหาใช้ ให้เหลือ ไว้เผื่อจ่าย

ค่อยออมใช้ ให้เหลือ ไว้เผื่อเก็บ

หากหาใช้ ไม่เหลือ ไว้เผื่อเซฟ

คราวป่วยเจ็บ เอาไหน มาใช้เอย

(ธรรมสาธก)

๒. จนความรู้ - เสกคาถาหัวใจบัณฑิต สุ จิ ปุ ลิ

สุ - สุตะ - ฟัง

จิ - จินตะ - คิด

ปุ - ปุจฉา - ไต่ถาม

ลิ - ลิขิตะ - บันทึก

*สรุป... ฟังให้หมด จดให้มาก ปากต้องไว ใจต้องคิด

๓. จนความรัก - เสกคาถาหัวใจพระพรหม เม ก มุ อุ

เม - เมตตา - ปรารถนาให้เขาสุข

กะ - กรุณา - ปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์

มุ - มุทิตา - ปลื้มใจยามเขาได้ดี

อุ - อุเบกขา - ไม่ซ้ำเติมยามเขาผิดพลาด

๔. จนยศศักดิ์ - เสกคาถามหานิยม ๓ อ. คือ

๑. อ่อนน้อม - มารยาทสุภาพเรียบร้อย

๒. อ่อนหวาน - พูดจาสุภาพชวนฟัง

๓. อ่อนโยน - จิตใจงดงาม เปี่ยมด้วย เมตตา กรุณา และรู้จักยกย่องให้เกียรติผู้อื่น ทั้งมีดีรอบด้าน คือ ...

๑. รู้ดี

๒. สามารถดี

๓. ประพฤติดี

๔. จนเพื่อน - เสกคาถาหัวใจสังคหะ ทา ปิ อัต สะ

ทา - ทาน - การเสียสละ ให้ปัน ไม่ตระหนี่ มีน้ำใจ

ปิ - ปิยวาจา - การพูดสุภาพอ่อนหวาน นำมาซึ่งไมตรีจิตมิตรภาพ

อัต - อัตถจริยา - การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์

สะ - สมานัตตตา - การวางตนได้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ ไม่ต่ำเกินไป ไม่สูงเกินไป พอเหมาะพอดี

*สรุป... คาถาแก้จนเพื่อนคือ โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ทุกคน วางตนพอดี

๔. จนบุญกุศล - เสกคาถาบุญกิริยาวัตถุ ๓ คือ ทา ศี ภา

ทา - ทาน - การเสียสละ

ศี - ศีล - การรักษากาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย

ภา - ภาวนา - อบรมพัฒนาจิตให้ดีงามขึ้น

โดยพิสดาร ให้ปฏิบัติตามหลักกุศลกรรมบถ (ทางแห่งความดี) ๑๐ ประการ...ฯ

๕. จนความดี - เสกสุจริตทั้ง ๓ ประการให้เกิดขึ้น

๑. กายสุจริต (ทำดี) - เว้นกายทุจริต (ทำชั่ว)

๒. วจีสุจริต (พูดดี) - เว้นวจีทุจริต (พูดชั่ว)

๓. มโนสุจริต (คิดดี) - เว้นมโนทุจริต (คิดชั่ว)

*สรุป... มีความรักใคร่ มีจิตใจสงสาร เบิกบานพลอยยินดี มีใจเป็นธรรม

๗. จนปัญญา - เสกคาถามหารอบรู้ จิ สุ ภา

จิ - จินตามยปัญญา

- ปัญญาเกิดจากการขบคิด

สุ - สุตมยปัญญา

- ปัญญาเกิดจากการได้สดับมามาก

ภา - ภาวนามยปัญญา

- ปัญญาเกิดจากการภาวนาอบรม

๘. จนใจ - ความไม่รู้จักยินดี ไม่รู้จักพอดีในสิ่งที่ตนมีตนได้ จิตหิวกระหาย เป็นคนใจเติบ และเป็นคนใจแตก แก้ด้วยสันโดษ ความรู้จักอิ่มใจ พอใจ และยินดี สมด้วยบทกวีที่ว่า ...

ความไม่พอใจจนเป็นคนเข็ญ
พอแล้วเป็นเศรษฐีมหาศาล
จนทั้งนอกทั้งในไม่ได้การ
จงคิดอ่านแก้จนเป็นคนพอ

๒๖. *พระเจ้าเงินตรา*

มีคำกล่าวว่า **"ปรารถนาสารพัดในปัฐพี เอา "มันนี่" แลกได้ดั่งใจจง"** มีเงินมีทองเจรจาได้ มีไม้มีไร่ปลูกเรือนงาม, มีเงินเขานับว่าน้อง มีทองเขานับว่าพี่, ยากเงินจนทองพวกพ้องไม่มีนี้จริงแท้

เงิน.. เป็นทั้งของมีฤทธิ์ - บันดาลได้ เป็นทั้งอสรพิษ - ให้โทษได้

เงิน ทำให้งอน - น้อยไปก็ขัดใจ ไม่ร่วมมือ
เงิน ทำให้งาม - เนรมิตอะไรก็ได้ตามใจปรารถนา
เงิน ทำให้ง่าย - ไร้อุปสรรค สะดวก สบาย ไม่ติดขัด
เงิน ทำให้หงาย - ที่ปกปิดจะถูกเปิดเผย, เปิดปาก, เปิดโปงฯ
เงิน ทำให้งง - มากไป ตกใจ ทำอะไรไม่ถูก
เงิน ทำให้งก - พอไม่เป็น... ยิ่งได้ยิ่งอยาก ยิ่งมากยิ่งชอบ
เงิน ทำให้งัด - ผลประโยชน์ไม่ลงตัว ก็เกิดงัดข้อ ขัดแย้ง เครียดแค้น คลั่งฆ่า
เงิน ทำให้โง่ - ถูกปิดปาก เห็น.. ทำไม่เห็น, รู้.. ทำไม่รู้ นอกจากนี้ ผู้ที่ต้องการอะไรก็ใช้เงินบันดาล สุดท้ายก็ทำอะไรไม่เป็น แม้แต่กับข้าว ฯ

ฉะนั้น *"มีเงินก็อย่างง อย่าไปหลงจนสุดขีด เงินก็เหมือนพวงมาลัย อาจจะกลายเป็นพวงหรีด ฯ"*

ข้อคิด... ลิขิตกวี

ไม่มีป้อมแห่งใดที่ในโลก
เงินเข้าโยกจะไม่แยกหรือแตกฉาน
ไหนว่าแข็งแกร่งกล้าถ้าต้านทาน
พอทหารเงินตีก็บี้แบน

โบราณว่า..."เหล็กแท่งแข็งกระด้าง เอาเงินง้างอ่อนตามความประสงค์" นี่แหละที่ท่านว่า สตํ สรณํ คจฺฉามิ ธนาธิปไตย ธนบัตรเป็นใหญ่ อะไรๆ ก็เรียบร้อย

๒๗. *คาถาเจริญยศ*

อุฏฺฐานวโต สตีมโต สุจิกมฺมสฺส นิสมฺมการิโน
สญฺญตสฺส จ ธมฺมชีวิโน อปฺปมตฺตสฺส ยโสภิวฑฺฒติ.

แปลถอดความว่า...

ผู้ขยัน - อุฏฺฐานวโต
ตั้งมั่นสติ - สตีมโต
ดำริงานชอบ - สุจิกมฺมสฺส
รอบคอบก่อนทำ - นิสมฺมการิโน
สำรวมอินทรีย์ - สญฺญตสฺส
ใจมีธรรมะ - ธมฺมชีวิโน
ละความประมาท - อปฺปมตฺตสฺส

ยศ (ความเจริญยิ่ง) ย่อมเจริญแก่บุคคลเช่นนั้น

***ยศ ๓ ระดับ**

๑. อิสสริยยศ - ความเป็นใหญ่
๒. เกียรติยศ - ความดี
๓. บริวารยศ - ความมีพวกพ้อง

***คาถากันเมา**... พระพุทธเจ้า ได้ตรัสเตือนไว้ว่า **ยโส ลทฺธา น มชฺเชยฺย** แปลว่า ได้ยศอย่าประมาท ได้อำนาจอย่าไปเมา ทุกอย่างมีได้ - มีเสีย, มีขึ้น - มีลง, มีชื่นชม มีขมขื่นฯ "ยามบุญมีเขาก็ยก ยามต่ำตกเขาก็หยาม" ฉะนั้น... ท่านอย่ามัวหลงพะวงแต่โลกสุขแล้วกลับโศกมันไม่เป็นแก่นสารฯ ให้รู้เท่าทัน ว่าเป็นโลกธรรมเป็นหัวโขน อยู่ชั่วครู่ยามแล้วก็จากไป ...

หัวโขนสวมหัวคนเต้น
หมายเป็นลิงยักษ์สักครู่
ถอดโขนแล้วคนเดิมดู
ใช่ผู้ยักษ์ลิงสิ่งลวง ฯ

ยามเมื่อนั่งบนเก้าอี้มีคนไหว้
ก็อย่าให้เหิมจิตคิดจองหอง
ฉวยพลาดพลั้งพลัดตกถึงฟอกพอง
น่ากลัวต้องถูกซ้ำช้ำกายา

*ข้อคิด ...

เมื่อมีอำนาจ	อย่าลืมนึกถึงยามหมดอำนาจ
เมื่อมีความสุข	อย่าลืมนึกถึงยามมีความทุกข์
เวลาอิ่ม	อย่าลืมนึกถึงเวลาหิว
เวลาร่ำรวย	อย่าลืมนึกถึงยามยากจน

*ลืมข้าวของพอหาใหม่ได้ แต่ลืมที่อันตรายคือ **ลืมตัว - ลืมตน..!**

๒๘. *อยากก้าวหน้าในหน้าที่ต้องมี ๔ ส.*

๑. เส้น - มีผู้ใหญ่เป็นที่พึ่ง

๒. สาย - มีพรรคพวก รุ่นไหน สถาบันไหน

๓. ซอง - มีค่าน้ำร้อนน้ำชา (ทั้งใต้โต๊ะ - บนโต๊ะ, ใต้น้ำ - ตามน้ำ)

๔. สามารถ - มีคุณสมบัติ - ฝีมือตามที่เขาต้องการ

๒๙. *รู้เท่าเอาไว้กัน - รู้ทันเอาไว้แก้*

๑. ให้รู้จักสันโดษ - พอใจในสิ่งที่ตนมี ยินดีในสิ่งที่ตนได้ ไม่มีสิ่งที่เราชอบ จงหันมาชอบสิ่งที่เรามี รู้จักพอก่อสุขทุกสถาน

๒. ให้รู้จักโทษของกิเลส - รากเหง้าแห่งความชั่วทั้งปวง คือ โลภะ (ความโลภ) โทสะ (ความโกรธ) โมหะ (ความหลง)

๓. ให้รู้จักเหตุแห่งหายนะ - ความประมาทขาดสติ และการหลงใหลในอบายมุข สุรา ยาเสพติด การพนัน ฯ

๔. ให้รู้จักพระ ๓ องค์ - คือพระไตรลักษณ์ หรือสามัญลักษณะ ได้แก่...

พระอนิจจัง - ความไม่เที่ยง

พระทุกขัง - ความทนอยู่ไม่ได้

พระอนัตตา - ความไม่เป็นไปตามอำนาจ

*ข้อคิด... ในการอยู่ร่วมสังคม

สูงกว่า - อย่าริษยา

ต่ำกว่า - อย่าเหยียบย่ำ - เย้ยหยัน

เสมอกัน - ประคับประคอง

๓๐. *ชาวพุทธต้องหยุด ๕ อย่า ๔*

***หยุด ๕** ...

๑. หยุดทำตนเป็นผู้วิเศษกว่าพระพุทธเจ้า

๒. หยุดมัวเมาเรื่องลาภและยศ

๓. หยุดสร้างบาปแลกบุญ

๔. หยุดสนับสนุนคนผิด

๕. หยุดวิปริตในพระธรรมวินัย

***อย่า ๔**

๑. อย่าหูเบา
- จงใช้ปัญญาวินิจฉัยสุตะ ใช้ปัญญานำหน้า ศรัทธาตามหลัง (เหตุผล - ความเชื่อ)

๒. อย่าตื่นข่าวมงคล
- อย่าตื่นเต้น อย่าตื่นตูม แต่จงตื่นตัว

๓. อย่าเอาตัวบุคคลเป็นตัวพระศาสนา
- จงยึดธรรม อย่ายึดบุคคล

๔. อย่าวิจารณ์โดยไม่ผ่านการวิเคราะห์
- วิเคราะห์ก่อนวิจารณ์ จะได้พูดไม่พลาด และไม่พึงประจานโดยเด็ดขาด

๓๑. *พวกจำต้องโกหก*

๑. ผู้ต้องหา - ถึงผิดก็ปฏิเสธ ถ้าไม่จนแต้ม จนมุมด้วยพยาน - หลักฐาน

๒. นักค้าคดี - แล้วแต่จะรับประโยชน์ฝ่ายไหนมา

๓. คนเป็นหนี้ - ถูกทวงเมื่อใด ไม่มีลูกเดียว

๔. นักการเมือง - พูดให้เกิดความหวัง แต่ก็ยากที่จะทำให้สมหวัง

๕. พ่อค้าแม่ขาย - ต่อไม่ได้... ขาดทุนทุกราย

๖. ชายเจ้าชู้ - น้ำกลิ้งบนใบบอน กะล่อนเอาตัวรอด

๓๒. *เพื่อนกิน - เพื่อนกัน*

กินกัน - ฉันด้วย

ตีกัน - ฉันป่วย

อร่อย - บอกด้วย

ถึงป่วย - ก็ไป

*ข้อคิด... สะกิดใจ

เพื่อนกิน สิ้นทรัพย์แล้ว แหนงหนี
หาง่าย หลายหมื่นมี มากได้
เพื่อนตาย ถ่ายแทนชี- วาอาตม์
หายาก ฝากผีไข้ ยากแท้ จักหา ฯ

อันเพื่อนดีมีหนึ่งถึงจะน้อย
ดีกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา
เหมือนหนึ่งเกลือนิดหน่อยด้อยราคา
ยังดีกว่าน้ำเค็มเต็มทะเล

๓๓. *พูดดีต้องมีหลัก*

๑. สัจเจน ภาสิตา - พูดคำจริง และพูดความจริง

๒. กาเลน ภาสิตา - พูดให้เหมาะแก่กาละ (เวลา) เทศะ (สถานที่)

๓. สัณเหน ภาสิตา - พูดด้วยความสุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน

๔. อัตเถน ภาสิตา - พูดเรื่องที่เป็นประโยชน์

๕. เมตตจิตเตน ภาสิตา - พูดด้วยความปรารถนาดี

*สรุป... พูดจาอ่อนหวาน พูดประสานสามัคคี พูดมีสาระ พูดเหมาะแก่จังหวะ รับรองว่า “ฟันดีๆ จะมีที่อาศัย”

๓๔. *จนเพราะอะไร - ทำไมจึงจน*

***จนเพราะ...**

๑. ไม่มี - จนเพราะกรรมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

๒. ไม่พอ - จนเพราะใจรั่ว

๓. ไม่เจียม - จนเพราะกิเลส - หลงตัว

๔. ไม่จำ - จนเพราะประมาท ขาดยั้งคิด - ลืมตัว

***เหตุทำให้จน...**

๑. โกสชฺชตา - ไม่ขยันหา

๒. อนารกฺขา - รักษาไม่ดี

๓. ปาปมิตฺตา - มีคนชั่วเป็นมิตร

๔. อสมชีวิตา - เลี้ยงชีวิตไม่เหมาะสม

๓๕. *หัวใจผู้ใฝ่รู้*

*บาลีคาถา...

สุจิปุลิ วินิมฺตฺโต กถํ โส ปณฺฑิโต ภเว

สุจิปุลิ สุสมฺปนฺโน ปณฺฑิโตติ ปวุจฺจติ

แปลถอดความว่า เบื่อฟัง เบื่อคิด เบื่อลิขิต เบื่อไต่ถาม ไม่สามารถจะเอ่ยนามว่าเป็นบัณฑิตได้ ถ้าหมั่นฟัง หมั่นคิด หมั่นลิขิต หมั่นไต่ถาม ย่อมจะปรากฏนามว่าเป็นบัณฑิตได้

สุ - สุตะ ฟังให้มาก

จิ - จินตะ คิดให้เป็น

ปุ - ปุจฉา ถามให้หายสงสัย

ลิ - ลิขิตะ บันทึกไว้กันลืม

*สรุป... ขยันฟัง ขยันจำ เป็นบัณฑิต ขยันขบคิด เป็นนักปราชญ์

๓๖. *ปัญหาโลกแตก*

๑. แย่งที่กันหากิน - ปัญหาเศรษฐกิจ - ปากท้อง

๒. แย่งถิ่นกันอยู่ - ปัญหาไร้ที่อยู่อาศัย

๓. แย่งคู่กันพิศวาส - ปัญหาโลกีย์ - ครอบครัว, คู่ครอง, ความใคร่

๔. แย่งอำนาจกันเป็นใหญ่
- ปัญหาการบริหาร การปกครอง

ทำอะไรจะให้ถูกใจคนทั้งโลกเป็นไปไม่ได้ เพราะกิเลสคนไม่เหมือนกัน แต่อย่าลืมว่า.. วโส อิสฺสริยํ โลเก อำนาจเป็นใหญ่ในโลก

*ฝากไว้ให้คิด... การมีอำนาจ ไม่ยากเท่ากับการรักษาอำนาจ

๓๗. ๔ ย. ก่อปัญหา

๑. ย. เยาวชน - ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้ง, นักเรียน - นักเลง (อาชีวะ กลายเป็น เอาชิว่ะ !)

๒. ย. ยากจน - เศรษฐกิจฝืดเคือง, ความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย

๓. ย. ยาเสพติด - ตัวอันตรายที่บ่อนทำลายคน, เศรษฐกิจ, ประเทศชาติและสังคม

๔. ย. ยุแหย่ - ยุให้รำ - ตำให้รั่ว ทั้งปากคนและปากกา ทั้งนักเขียน นักการเมือง และนักปลุกระดม ผู้นิยมสร้างความแสบทั้งหลาย

*กุศโลบายแก้ไขปัญหาทั้ง ๔ ประการ

๑. ป้องกัน ป้องปราม ปราบปราม

๒. รัฐบาล... ต้องสร้างงาน จ้างงาน ส่งเสริมอาชีพ
ชนในชาติ... ต้องสู้งาน ไม่เกียจคร้าน และไม่เลือกงาน

๓. อย่าอยากรู้ อย่าอยากลอง อย่าทดลอง อย่าหลงผิด

๔. ต้องหนักแน่น... จงพกหินในอก อย่าพกนุ่น อย่าเชื่อคนง่าย จะเสียคนเร็ว จงรักใคร่กลมเกลียวกัน

*สื่อที่อันตราย คือพวกปั้นน้ำเป็นตัว ชอบสร้างข่าวมากกว่าสื่อข่าว ขาดวิญญาณและความรับผิดชอบ มีปกติเสนอข่าวใน ๔ แบบ ดังนี้...

๑. ส่งเสริมอบายมุข

๒. ปลุกระดม

๓. ล้มรัฐบาล

๔. ล้างผลาญพระศาสนา

๓๘. ๔ ก. ก่อทุกข์

เกะกะ - ทำอะไรไม่เป็นชิ้นเป็นอัน ไร้ประสิทธิภาพ

ก่อกวน - คอยขัดขวาง ใช้อิทธิพลปนอิทธิพาล

กอบโกย - เห็นแก่ตัว เอาแต่ได้ โลภมากอยากจัด

โกงกิน - ทุจริต, คอมมิชชั่น, คอรัปชั่น, ฉ้อราษฎร์บังหลวง

*ระวังพวก ก๊ก, ก๊วน, แก๊ง และ ก๊ง ฯ

*สังคมสับสน วุ่นวาย ไร้สุข เพราะเกิดวิบัติขึ้น ๔ พวก คือ ...

๑. อาจารวิบัติ - มารยาทเสีย
๒. ทิฏฐิวิบัติ - ความคิดเสีย
๓. อาชีววิบัติ - เลี้ยงชีพเสีย
๔. สีลวิบัติ - ความประพฤติเสีย

๓๙. ขันติธรรมนำสุข

ขันติธรรม คือความอดทน อดกลั้น ท่านจัดเป็น ๓ ประเภท คือ...

๑. ทนลำบาก

๒. ทนตรากตรำ

๓. ทนเจ็บใจ

***อานิสงส์ของความอดทน**

ทนลำบาก - เป็นปัจจัยให้ไม่เสียสติสัมปชัญญะ ในยามประสบทุกขเวทนา และถึงมรณสมัย

ทนตรากตรำ - เป็นปัจจัยให้สำเร็จกิจทุกประการ ทั้งต่อสู้อุปสรรคหนาวร้อน แดดลม และเหนื่อยยาก

ทนเจ็บใจ - เป็นปัจจัยให้ประพฤติไม่ผิดพลั้งด้วยกำลังแห่งโทสะ คำหมิ่นประมาท วิวาทเสียดสี นินทาว่าร้าย

๔๐. *มนุษย์แบบไหน ?*

๑. มนุสฺสเนรยิโก - มนุษย์นรก ใจดำ อำมหิต

๒. มนุสฺสเปโต - มนุษย์เปรต หิวกระหาย หากินในทางมิชอบ

๓. มนุสฺสติรจฺฉาโน - มนุษย์เดรัจฉาน ชอบขวางโลก ไม่อายชั่ว ไม่กลัวบาป

๔. มนุสฺสมนุสฺโส - มนุษย์ - ทั่วไป มีศีลมีธรรมประจำใจ รู้จักบาปบุญคุณโทษ

๕. มนุสฺสเทโว - มนุษย์เทวดา จิตใจสูง ละอายต่อความชั่ว กลัวต่อผลของบาป

๔๑. รู้ ๔ ดีจริง

รู้จักพอ ก่อสุข ทุกสถาน
รู้จักกาล เวลา พาสุขใส
รู้จักตน พ้นทุกข์ พาสุขใจ
รู้จักใคร ก็ไม่สู้ รู้ตนเอง ฯ

รู้ให้จริง สิ่งที่มี ทั้งดีชั่ว
รู้ให้ทั่ว เข้าใจจริง สิ่งที่หมาย
รู้สิ่งดี จงพินิจ ให้ติดใจ
รู้สิ่งชั่ว จำไว้ หลีกไกลเอย

๔๒. *ทำดีให้ได้ดี*

๑. ทำดีให้ถูกดี - ถูกต้อง ถูกใจ ถูกเรื่อง ถูกความประสงค์

๒. ทำดีให้ถึงดี - อย่าทำๆ หยุดๆ พยายามร่ำไปจนกว่าจะได้สิ่งที่ปรารถนา

๓. ทำดีให้พอดี - ไม่มากไป ไม่น้อยไป

๔. ทำดีให้ถูกเวลา - รู้เวลาไหนควรไม่ควร

๕. ทำดีให้ถูกสถานที่ - รู้ที่ไหนควรไม่ควร

๖. ทำดีให้ถูกบุคคล - ดีต้องทำกับคนดี จึงมีผล ทำดีกับคนชั่ว จะไม่ต่างอะไรกับนิยายอีสปเรื่องงูเห่ากับชาวนา

*สรุปว่า...

การทำดี ถูกดี นั้นมีค่า
การทำดี ถูกเวลา ค่ามหันต์
การทำดี ถูกบุคคล ผลอนันต์
การทำดี ด้วยความหมั่น นั่นแหละดี

๔๓. *นักเลงสุรา จะพาเข้าโรง...*

๑. โรง (ร้าน) เหล้า - เข้าเพื่อซื้อมาเสพ

๒. โรงจำนำ - หมดเงิน เอาของไปแลกเงินและเหล้า

๓. โรงมหรสพ - แสวงหาความสำราญ

๔. โรงแรม - เสพสุขทางเนื้อหนัง

๕. โรงพัก - เกิดทะเลาะวิวาทถูกจับ

๖. โรงศาล - ถูกดำเนินคดี

๗. โรงพยาบาล - โรคภัยเบียดเบียน

๘. โลงผี - หมดลม หมดเรื่อง

*ข้อเท็จจริง...

ปัญญาชน	รู้ดี	บุหรี่เหล้า
นำโรคเข้า	ร่างกาย	ตายผ่อนส่ง
เหตุไฉน	ไยลืม	ดื่มสูบลง
หรือว่าปลง	แล้วทุกอย่าง	ตายช่างมัน ฯ
สุรา	บุหรี่	เป็นผีกินคน
ทำให้	ยากจน	เป็นคนเหลวไหล
ทรัพย์สิน	ฉิบหาย	ร่างกายเป็นภัย
ใครงด	เสียได้	สบายจริงเอย ฯ

๔๔. *อุบายป้องกันเอดส์*

อุบายหรือมนต์ที่จะป้องกันไม่ให้เกิดเอดส์ทางกายอย่างได้ผลนั้น มีอยู่ ๔ วิธี ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติธรรมไปในตัว คือ ...

๑. ไม่เห็นแก่กาม - ไม่ตกเป็นทาสของกาม ความใคร่หรือสุขทางเนื้อหนัง

๒. ไม่ตามใจอยาก - ไม่ตกเป็นทาสของตัณหาความต้องการที่ไร้ขอบเขต

๓. ไม่มากคู่เคียง - ไม่เป็นฉาบหลายฉิ่ง ไม่เป็นหญิงหลายชาย ระวังคู่ขา, คู่ควง, คู่นอน, คู่ซ้อมฯ

๔. ไม่เสี่ยงสิ่งเสพติด - ไม่ประมาทในการใช้เข็มไม่ควรใช้เข็มเก่าที่ใช้แล้ว

๔๕. *มีไว้.. อุ่นใจทุกเมื่อ*

มีทรัพย์ไว้ได้ช่วยเมื่อป่วยไข้
มีมิตรไว้ได้ช่วยเหลือเมื่อขัดสน
มีลูกหลานครั้นชราบำรุงชน
มีกุศลช่วยขจัดนรกภัย

*ระวังไว้ให้ดี...

อย่าถือดีมีทรัพย์เที่ยวจับแจก
เหมือนเกี่ยวแฝกมุงป่าพาฉิบหาย
ใครจะช่วยตัวเราก็เปล่าดาย
อย่ามักง่ายเงินทองของสำคัญ

*จะอยู่ดีมีสุขทุกสถาน ต้องทำชีวิตให้มี ๓ ราย คือ...

๑. รายรับ - ทางเข้า
๒. รายจ่าย - ทางออก
๓. รายเหลือ - ทางอยู่

๔๖. *ข้อคิดจากผึ้ง - ความดีจากปลวก*

*ข้อคิดจากผึ้ง

ขยันหากิน - ขยันจริง ๆ
บินไม่สูงนัก - ไม่เย่อหยิ่งถือตัว
รักความสะอาด - ไม่เมามัวทำผิด
ฉลาดสะสม - ตั้งจิตสะสม
นิยมสามัคคี - นิยมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

*ความดีจากปลวก

ขยันทำรัง - มีวิริยะอุตสาหะเป็นเลิศ

หมั่นระวังรักษา - ต่อเติมเพิ่มพูนไม่หยุด "รักษาดีเดิมและเพิ่มเติมดีใหม่"

รู้จักหน้าที่ - ไม่เกี่ยง ไม่แก่งแย่งแข่งดี

สามัคคีในหมู่คณะ - สมัครสมาน กลมเกลียว

๔๗. *บุญ ๔ แบบ*

๑. บุญสมุทัย - ทาน ศีล ภาวนา
๒. บุญกิริยา - อโลภะ อโทสะ อโมหะ
๓. บุญวิบาก - ความสุข ความสมหวัง สวรรค์ นิพพาน
๔. บุญเขต - สมณะพระสงฆ์ผู้ทรงศีล (เนื้อนาบุญอันเยี่ยม)

*อีกประการหนึ่ง...

บุญประจำวัน - ใส่บาตร สวดมนต์ กรวดน้ำ แผ่เมตตา

บุญประจำเดือน - บำเพ็ญบารมี เพิ่มพูนความดี ทุกวันพระเดือนละ ๔ วาระ

บุญประจำปี - ทำบุญทุกวันสำคัญทางศาสนาและเทศกาล ปีละ ๑ ครั้ง

บุญเฉพาะกรณี - ฉลองอายุ ความสำเร็จ หรือกิจพิเศษซึ่งมิได้มีเป็นประจำ

๔๘. *พ่อแม่เป็นอะไรกับลูก*

เป็นพระพรหม - **ผู้สร้าง** มีหน้า (หน้าที่) ๔ หน้า คือ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา

เป็นบุรพาจารย์ - **ผู้สอน** มีหน้าที่แนะและนำ แนะ - บอกให้จำ นำ - ทำให้ดู

เป็นพระอรหันต์ - **ผู้ส่ง** - ส่งให้สูงทั้งคุณวุฒิและคุณธรรม

เป็นผู้อนุเคราะห์ - **ผู้เสีย** เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ สนับสนุน

*สรุปว่า... พ่อแม่ **"เป็นมิตรในเรือน เป็นเพื่อนในบ้าน เป็นอาจารย์ประจำชีวิต เป็นพรหมลิขิตชีวิตลูก"** สมด้วยบทกวีที่ว่า...

พ่อแม่เป็นพรหมจตุรพักตร์พิทักษ์ลูก
ท่านสอนให้รู้ผิดรู้ถูกเป็นครูใหญ่
พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ทองคำผ่องอำไพ
พ่อแม่เป็นผู้ให้, ให้ให้ ใครมิปาน

*พ่อแม่ให้อะไรแก่ลูก

๑. ให้โลก - ให้ได้เกิดมา
๒. ให้รู้ - ให้ได้รับการศึกษา
๓. ให้รัก - ให้ความเมตตา
๔. ให้หลักประกัน - ให้อนาคตที่งดงามก้าวหน้า

***กิจสำคัญของพ่อแม่** คือ...

๑. รักษาศีลให้ลูกดู - ประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างในทางที่ดี ทำตนให้ลูกนับถือและเชื่อถือได้

๒. กตัญญูให้ลูกเห็น - แสดงคุณธรรมอันสูงส่งให้ปรากฏ

๓. เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้ลูกเย็น - วางตนให้ลูกไว้วางใจ เข้าหาได้ด้วยความอบอุ่น ใกล้ชิดสนิทสนม

สรุป... - ฝึกลูกให้มีระเบียบวินัย ฝึกจิตใจให้มีธรรมะ
- รักลูกให้ถูกวิธี คือทำดีให้ลูกดู
- รักต้องรู้ - รักต้องรั้ง อย่าตามใจไปทุกเรื่อง

*อย่าลืมว่า... รักที่เป็นผลร้าย คือการให้ท้ายแก่คนที่ตนรัก

๔៩. ผัวดี - เมียดี

***ผัวดี (มีคุณธรรม ๕)**

๑. ยกย่องนับถือว่าเป็นภรรยา
๒. ไม่ด่าดูหมิ่นประมาท
๓. ไม่ลุอำนาจนอกใจ
๔. มอบความเป็นใหญ่
๕. ให้เครื่องใช้แต่งตัว

***เมียดี (มีคุณธรรม ๕)**

๑. ตื่นก่อน
๒. นอนทีหลัง
๓. เฝ้าฟังรับใช้
๔. ประพฤติถูกใจสามี
๕. พาทีน่ารัก

***ฝากไว้ให้คิด** สำหรับผู้ไม่มีสทารสันโดษ (มักมากในกาม)

มีเมียสอง - สมองแตก
มีเมียสาม - ม้ามแตก

มีเมียสี่ - ดีแตก

มีเมียห้า - หน้าแตก

มีเมียหก - อกแตก

มีเมียเจ็ด - เสร็จเลย

*สูตรชีวิตและการครองใจ...

เมื่อมีคู่ก็จงรู้ปรนนิบัติ
และซื่อสัตย์สุจริตจิตนอบน้อม
อย่าคิดร้ายย้ายแยกทำแปลกปลอม
หมั่นนอบน้อมเสน่หา พาสุขเอย

*ระวัง... อย่าเป็นวัวแก่เห็นหญ้าอ่อน
อย่าเป็นเฒ่าทารก เมื่อเจอเด็กแก่แดด !

๕๐. *ผัวไม่ดี - เมียไม่ดี*

***ผัวไม่ดี (หน้าที่บกพร่อง)**

๑. มักเป็นคนชอบเที่ยว
๒. ชอบเบี้ยวทางบ้าน
๓. การงานไม่เอาไหน
๔. ชอบนอกใจภรรยา
๕. เมาสุราเป็นประจำ

***เมียไม่ดี (หน้าที่บกพร่อง)**

๑. ชอบเที่ยวสุขสำราญ
๒. การบ้านไม่ค่อยเป็น
๓. ชอบเล่นการพนัน

๔. ชอบนอนกลางวันเป็นนิตย์

๕. ชอบคิดนอกใจ

๕๑. *คู่บุญ - คู่บาป*

คู่บุญ	คู่สุขคู่ทุกข์	-	ไม่เอาเปรียบกัน สุขๆ ด้วย ทุกข์ๆ ด้วย
	คู่สร้างคู่สม	-	มีความเหมาะสมทั้งวัยวุฒิ คุณวุฒิ ฐานะ
คู่บาป	คู่เวรคู่กรรม	-	ทะเลาะวิวาท ตบตีกันมิได้ขาด
	คู่ล้างคู่ผลาญ	-	ทำลายทุกอย่างที่ขวางหน้า

๕๒. *คาถากันหย่าร้าง (สามี- ภรรยา ต้องท่องจำให้ขึ้นใจ)*

๑. ขยัน - ขยันทำมาหากิน เก็บหอมรอมริบ

๒. เอา - เอาอกเอาใจซึ่งกันและกัน

๓. เข้า - เข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน

๔. ไว้ - ไว้เนื้อเชื่อใจไม่หวาดระแวง ซึ่งกันและกัน ชีวิตคู่จะบรรลุสู่ความสุข

*โปรดจำไว้ว่า "เมียดีเหมือนแม่ (คอยห่วงใย) ผัวดีเหมือนลูก... (คอยเชื่อฟัง)"

๕๓. *ภรรยาน่าเบื่อหน่าย ชอบทำตนเป็น...*

๑. ศิลาจารึก - ชอบบันทึกเรื่องเสียหายของสามีไว้

๒. แผ่นเสียงตกร่อง - ช่างบ่น พูดแล้วพูดอีกซ้ำซาก จุกจิก จู้จี้ - กวนใจ

๓. บัตรประชาชน - สามีไปไหนจะต้องให้พกติดตัวไปด้วยทุกครั้ง

๔. ปั๊มตรายาง - ทำอะไรต้องมีหลักฐาน มีพยาน มาอ้างอิงจึงจะเชื่อ

๕. ล้อมคอก - ห้ามไปไหน ไม่ให้อิสระ เฝ้าอยู่แต่บ้าน

๖. แผ่นประกาศ - โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ชาวบ้านรู้ว่าคนนี้คือสามีฉัน ป้องกันผู้อื่นมาแย่ง

๕๔. *ลักษณะสามีที่น่าเบื่อ*

๑. การบ้านไม่เป็น

๒. ชอบเล่นการพนัน

๓. วันๆ เอาแต่นอน

*อย่าลืมสัจธรรม... ยามรัก.. น้ำต้มผักก็ว่าหวาน ยามชัง.. น้ำผึ้งหัวรังก็ยังว่าขื่น “รักกันก็สารพันว่าดี เกลียดกันแต่ละทีอัปรีย์ไปสารพัน”

๕๕. *แม่บ้านดีต้องเก่ง ๔ อย่าง*

๑. เก่งครัว - ทำอาหารเก่ง ปรุงอร่อย รสเลิศ

๒. เก่งคลัง - เก็บเงินเก่ง ควบคุมการใช้จ่ายไม่ประมาท

๓. เก่งช่าง - รู้จักบูรณะซ่อมแซมเครื่องใช้ในครัวเรือน

๔. เก่งหมอ - รู้จักปฐมพยาบาล สามี - บุตร - ธิดา ยามป่วยไข้

๕๖. *แม่ครัวดีต้องมี ๔ ยอด*

๑. ยอดหา - ของกิน,ของใช้ หามาได้ด้วยความสุจริต

๒. ยอดทำ - มีฝีมือ...เสน่ห์ปลายจวัก

๓. ยอดคำ - เชื้อเชิญให้รับประทาน ด้วยวาจาอันไพเราะ

๔. ยอดใจ - ต้อนรับ,ปรนนิบัติ ด้วยน้ำใจอันประเสริฐ และมารยาทอันงดงาม

๕๗. *พ่อแม่ดีต้องมีธรรม ๕*

๑. ตัดชั่ว	- ตัดลูกให้พ้นจากทางชั่ว	เพาะนิสัย
๒. ตัวดี	- ให้ลูกตั้งตนอยู่ในความดี	
๓. มีความรู้	- ให้การศึกษาศิลปวิทยา	- ให้การศึกษา
๔. หาคู่ครอง	- หาคู่ครองที่คู่ควรให้	หาอนาคต
๕. มองอนาคต	- วางแผนชีวิตที่ดีไว้ให้ลูก	

๕๘. *ลูกดีต้องมี ๔ ช.*

๑. เชื่อ - เชื่อฟังพ่อแม่ อยู่ในโอวาท ปฏิบัติตามคำแนะนำ

๒. ช่วย - ช่วยพ่อช่วยแม่ มีน้ำใจ ไม่นิ่งดูดาย

๓. ชื่น - ชื่นชมพ่อแม่ พูดให้กำลังใจ ซาบซึ้งในพระคุณที่ท่านมีต่อตน

๔. เชิด - เชิดชูพ่อแม่ ยกย่องให้เกียรติในที่ทุกสถาน ในกาลทุกเมื่อ

*บุตรธิดาคนใด พ่อแม่สอนแล้วฟัง สั่งแล้วเชื่อ ลูกเช่นนี้จะทำให้พ่อแม่ได้พบกับ ช ที่ ๕ คือ... มีโชคฯ

๕๙. *ชั้นของบุตร*

๑. อวชาตบุตร	- ลูกชั้นต่ำ	ลูกล้างตระกูล	- แย่
๒. อนุชาตบุตร	- ลูกชั้นกลาง	ลูกรักษาตระกูล	- ยอด

๓. อภิชาตบุตร - ลูกชั้นสูง ลูกเชิดชูตระกูล - เยี่ยม

๖๐. ***ครูดีมีธรรม ๗***

ครูที่ควรกราบไหว้ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ๗ ประเภทด้วยกัน คือ...

๑. ครูที่ทำตัวให้ศิษย์รัก **(ปิโย)**
๒. ครูแน่นหนักในจรรยา **(ครุ)**
๓. ครูพัฒนาความรู้ **(ภาวนีโย)**
๔. ครูสู้อุตส่าห์สอนศิษย์ตน **(วตฺตา)**
๕. ครูอดทนต่อคำหยาบคาย **(วจนกฺขโม)**
๖. ครูขยายคำลึกซึ้ง **(คมฺภีรํ กถํ กตฺตา)**
๗. ครูไม่ดึงศิษย์ไปในทางเสียหาย **(โน อฏฺฐาเน นิโยชเย)**

*เตือนใจ - ได้คิด... อตฺตานเมว ปฐมํ ปฏิรูเป นิเวสเย ฯ

จะเป็นครูอย่าเป็นแต่สอนเขา
สอนตัวเราเอาไว้ด้วยจะอวยผล
เกียรติของครูบูชาทั่วสากล
เพราะเป็นคนแนะและทำได้จริง

๖๑. ***ศิษย์ดีมีธรรม ๕***

๑. มีความเคารพ
๒. คบการศึกษา
๓. กล้ารับความผิด
๔. คิดช่วยเหลือครู

๕. กตัญญูต่อสถาบัน

*อย่าลืมตัว...

ถึงสูงเยี่ยมเทียมฟ้าอย่าดูถูก
ครูซึ่งปลูกวิชามาแต่หลัง
ศิษย์ไร้ครูอยู่ได้ไม่จีรัง
อย่าโอหังบังอาจประมาทครู ฯ
สักวันหนึ่งคงจักรู้ว่าครูรัก
สักวันหนึ่งคงประจักษ์เป็นสักขี
สักวันหนึ่งคงจักรู้ว่าครูดี
สักวันหนึ่งคงได้ดีเพราะเชื่อครู ฯ

*ศิษย์มีครูเหมือนงูมีพิษ ศิษย์ไม่มีครูเหมือนงูไม่มีพิษ

๖๒. ***๑ ต้อง ๒ อย่า...***

คนจะทำอะไรก้าวหน้า ต้องอาศัย ๑ ต้อง ๒ อย่า

๑. ต้อง... ต้องศึกษาและทำในสิ่งที่ตนชอบและถนัด

๒. อย่า... - อย่าทำในสิ่งที่ตนไม่ชอบ อย่าสนใจในสิ่งที่ตนไม่ถนัด
- อย่าตั้งกำแพงความหวังไว้สูงเกินไป
- ถ้าผิดหวังก็อย่าท้อแท้ และอย่าท้อถอย

๖๓. ***บัณฑิตหรือบรรลัย***

บุคคลผู้มีลักษณะ ๕ ประการ ดังต่อไปนี้...

๑. หัวแข็ง - แนะไม่ทำ-นำไม่ตาม ว่าไม่ฟังสั่งไม่เชื่อ

๒. แล้งน้ำใจ - ใจจืด ใจดำ, คอแข็ง.. ชะแง้แลดูใครไม่เป็น

๓. ไร้สัจจะ - ไม่มีความจริงจังจริงใจกับใคร แม้กับผู้ให้คุณ

๔. อกตัญญู - ไม่รู้คุณใคร ไม่ว่าบ่อนเคยอยู่ อู่เคยนอน หมอนเคยหนุน พระคุณที่เคยพึ่ง อย่าลืมว่า "คนดี-รู้คุณ, คนไม่ดี-ลบหลู่คุณ"

๕. อยู่อย่างโจร - ไว้วางใจอะไรไม่ได้ อยู่ที่ไหนบรรลัยทุกที่ ปล้นเงินทอง ปล้นข้าวของ ปล้นเกียรติยศชื่อเสียงของพ่อแม่ ครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ และสำนัก บุคคลประเภทนี้ แม้คุณวุฒิจะสูงสุดฟ้า แต่คุณธรรมสุดจะต่ำทราม หาความเป็น "บัณฑิต" ไม่ได้ นอกจาก "บรรลัย" สถานเดียว

*บัณฑิตแท้... ต้องเป็นผู้รู้ดี ผู้รู้ถูก ผู้รู้ชอบ ตั้งตนอยู่ในคุณธรรม คือสุจริตทั้ง ๓ ได้แก่...

กายสุจริต	-	ทำดี	=	ทำแต่เรื่องดีๆ
วจีสุจริต	-	พูดดี	=	พูดแต่เรื่องดีๆ
มโนสุจริต	-	คิดดี	=	คิดแต่เรื่องดีๆ

*บทกวีสอนใจ...

รวงข้าวคราวดกน้อม รวงลง
รวงลีบชูรวงตรง สู่ฟ้า
เขตปราชญ์ฉลาดยง ย่อมถ่อม ตนนา
คนโง่ชอบโอ่อ้า อวดอ้างฤทธี

*อย่าลืมว่า... วิชาเป็นอำนาจ มารยาทเป็นเสน่ห์

๖๔. *ทำไมคนไม่รีบกตัญญู*

เพราะติด ๒ รอ...

๑. รอว่าง

๒. รอรวย

ว่างเมื่อไรจึงจะกตัญญู รวยเมื่อไรจึงจะกตเวที

*บทกลอนสอนใจ...

อันคนอกตัญญูไม่รู้คุณ ถึงการุณย์เช้าค่ำพร่ำว่าขาน
แล้วเอาทรัพย์นับให้ทั้งจักรวาล ไม่เนินนานหน่อยจิตกลับคิดร้ายฯ
ทรลักษณ์อักกตัญญุตาเขา เทพเจ้าก็จะแช่งทุกแห่งหน
ให้ทุกข์ร้อนงอนหง่อทรพล พระเวทย์มนต์เสื่อมคลายทำลายยศฯ
สว่างอื่นอันใดในอากาศ ไม่โอภาสเท่าสว่างตะวันฉาย
แสงสิ่งอื่นเข้มแข็งว่าแรงร้าย ก็แพ้พ่ายแรงกรรมที่ทำไว้

(สุนทรภู่)

*อานุภาพกตัญญู...

คุณธรรมคือความกตัญญู (รู้คุณ) และความกตเวที (ตอบแทนคุณ) เป็นคุณธรรมมีอานุภาพยิ่งใหญ่ สรุปได้เป็น ๓ ประการ ดังนี้...

๑. โดยรส - มีรสหวาน - ชื่นชม

๒. โดยกลิ่น - มีกลิ่นหอม - ชื่นชอบ

๓. โดยสรรพคุณ - เป็นยาอายุวัฒนะ - ชื่นใจ

ฉะนั้น...

กตัญญูรู้คุณท่านสำคัญนัก
นี้เป็นหลักคนดีมีครบถ้วน
ตอบแทนท่านให้งามตามสมควร
คนดีล้วนใจมั่นกตัญญู

๖๕. *ทางดีที่ควรเดิน*

๑. ทางที่จะเรียนให้จบ - อิทธิบาท ๔ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ [illegible]า

๒. ทางที่จะพบขุมทรัพย์ - ทิฏฐธัมมิกัตถะ ๔ อุฏฐานสัมปทา อารักขสัมปทา กัลยาณมิตตตา สมชีวิตา

๓. ทางที่จะได้รับความสุข - ต้องสงบให้ได้ ๔ จะมีสุข คือ สงบจน สงบใจ สงบเวรภัย สงบกิเลส

๔. ทางที่จะปลุกมนต์เสน่ห์ - สังคหวัตถุ ๔ ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตตา

๖๖. *ดวงนั้นสำคัญไฉน ?*

*ดวงดี ด - ดี... รู้ดี สามารถดี ประพฤติดี

ว - วิชา... ความรู้ดี,วินัย-ระเบียบดี, วิสัย-มองโลกในแง่ดี, วิสุทธิ์-ใจซื่อมือสะอาด

ง - งาม... งานดี งานเด่น ผลงานงดงาม

*ดวงไม่ดี ด - เด็กของใคร ?

ว - วิ่งเก่งไหม ?

ง - มีเงินหรือเปล่า ?

นี่คือที่มาของคำว่า “ค่าของคนอยู่ที่คนของใคร ?

ค่าของคนอยู่ที่คุณมีอะไร ?

ค่าของคนอยู่ที่คุณมีเท่าไร ?”

๖๗. *มารยาทเสีย - เสียมารยาท*

๑. ไปไหนทำใหญ่กว่าผู้บังคับบัญชา

๒. ทำอะไรเกินหน้าผู้บังคับบัญชา

๓. ทำอะไรไม่บอกกล่าวผู้บังคับบัญชา

๔. ประจบผู้บังคับบัญชาไม่เลือกกาล

๕. ไม่พอใจแล้วประจานผู้บังคับบัญชา

*อย่าลืมว่า... ไม้สูงกว่าแม่มักจะแพ้ลมบน คนสูงกว่าคนมักจะโค่นกลางคัน สำเนียงส่อภาษา กริยาส่อสกุล !

๖๘. *ทำไมไปต้องลา - มาต้องไหว้*

๑. เป็นมารยาท - มารยาทสังคม เป็นระเบียบปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

๒. เป็นวัฒนธรรม - เป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นผู้เจริญและจิตใจที่งดงาม

๓. เป็นคุณธรรม - ลูก - ต้องไหว้พ่อแม่
ศิษย์ - ต้องไหว้ครูอาจารย์
เด็ก - ต้องไหว้ผู้ใหญ่

เป็นการแสดงคารวธรรม ความเคารพ อ่อนน้อม ยอมรับให้เกียรติ

ผู้ทำอะไรตามใจตน ไม่ให้เกียรติผู้ใหญ่ ไปไม่ลามาไม่ไหว้ได้ชื่อว่า เป็นคนไม่มีมารยาท ไม่มีศาสนา ไม่มีวัฒนธรรม เป็นพวกคนถ่อย, คนเถื่อน ขาดวัฒนธรรมทางสังคม ไปไม่ลา - มาไม่ไหว้ มีแต่หมา เพราะมันลาไม่เป็น !

*ฉะนั้น...

ถือไปลามาไหว้มิใช่ชั่ว
จะเป็นรั้วกันภัยเมื่อภายหน้า
ประสงค์ยึดจำต้องใช้กายวาจา
เอาจรรยาเป็นกำนัล นั่นแหละงาม

๖๙. *พรหมแดนระหว่างคนกับสัตว์*

*บาลีคาถา...

อาหารนิทฺทา ภยเมถุนญฺจ สามญฺญเมตปฺปสุภิ นรานํ
ธมฺโม หิ เตสํ อธิโก วิเสโส ธมฺเมน หีนา ปสุภิสมานา.

แปลความว่า...

การกินอาหาร - ความหิว
การพักผ่อน - ความง่วง
การสืบพันธุ์ - ความต้องการตามธรรมชาติ
การหลบภัย - ความกลัว

ทั้ง ๔ อย่างนี้มีเสมอเหมือนกันทั้งคนและสัตว์

แต่พรหมแดนระหว่างคนและสัตว์ อยู่ที่ปัญญาและคุณธรรม หากเอาปัญญาและคุณธรรมออกเสียแล้วก็ดุจเดียวกัน

*สัตว์ มีเพียงสัญชาตญาณ

*มนุษย์ มีวิจารณญาณ รู้จักแยกแยะ ผิดชอบ ชั่วดี

๗๐. สถานที่ที่ก่อให้เกิดสติปัญญาหรือเกิดความคิดดีๆ

๑. วัด - ทำให้นึกถึง พระ - สวรรค์ - นิพพาน

๒. วัง - นึกถึงศิลปกรรม พหุคุณูปการที่พระมหากษัตริย์ทรงมีต่อประเทศชาติ พระศาสนา และพสกนิกร

๓. โรงเรียน - นึกถึงความก้าวหน้า - อนาคต

๔. โรงศาล - นึกถึงความผิดพลาด - ความประมาท

๕. โรงพยาบาล - นึกถึงอนิจจังของสังขาร

๗๑. บทบาทของวัดต่อสังคมแต่อดีต - ปัจจุบัน

๑. โรงเลี้ยง - แหล่งบริจาคทาน

๒. โรงเรียน - สถานการศึกษา

๓. โรงแรม - ที่พักกลางทาง

๔. โรงศาล - ที่ตัดสินกรณีพิพาท

๕. โรงพยาบาล - ที่เยียวยารักษาทั้งโรคกายและโรคจิต

๖. โรงมหรสพ - แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ

๗. โรงธรรม - ที่ประกาศพระธรรมคำสอน

๗๒. วัยชีวิต - วัย ๖ ต.

๑. วัยต้วมเตี้ยม - แรกเกิด - หัดคลาน

๒. วัยเตาะแตะ - หัดเดิน ตั้งไข่

๓. วัยเต่งตึง - สดชื่น สดใส เปล่งปลั่ง อวบ อึ๋ม

๔. วัยโตงเตง - หย่อนยาน เหี่ยวย่น

๕. วัยตรมตรอม - ปลายฝน ต้นหนาว รอเวลา...

๖. วัยต้องตาย - อาทิตย์อัสดง ละครชีวิตปิดฉาก

*ฉะนั้น... วัยต้นหาวิชา วัยต่อมาสร้างหลักฐาน วัยชราเร่งทำบุญ จะเกิดคุณตลอดกาล

๗๓. *กติกาพิจารณาความแก่*

๑. ชอบของขม - หวานเป็นลม ขมเป็นยา รักษาสุขภาพ

๒. ชมเด็กสวย - เห็นลูกหลานสดใสมีแต่ชื่นชม เห็นตนเองเสื่อมโทรมมีแต่ขมขื่น

๓. ช่วยศาสนา - มีเวลา... หันหน้าเข้าวัด

๔. บ้าของเก่า - สะสมสมบัติไว้ให้ลูกหลาน

๕. เล่าความหลัง - สุขกับอดีต สลดกับปัจจุบัน หวั่นกับอนาคต

*ค่าของความแก่...

ไม้แก่ - มีแก่น ทนทาน

ผลไม้แก่ - สุก หอมหวาน ทานอร่อย

ข้าวแก่ - ได้เกี่ยว

คนแก่ - ได้ประสบการณ์

พระแก่ - ได้พรรษายุกาล (รัตตัญญู)

*แก่ที่ต้องส่งเสริม - รักษา คือ แก่ศีล แก่ธรรม แก่คุณงามความดี

- แก่ที่ต้องทำลาย คือ แก่กิเลส แก่ตัณหา แก่แดด เช่น แก่ใช้เงิน แก่เที่ยว แก่กิน แก่นอน แก่อบายมุข ฯ

*แก่ ๔ แบบ...

๑. แก่ขึ้น - เจริญวัย ใหญ่กล้า พัฒนา เติบโต

๒. แก่ลง - ความเสื่อมโทรมของสังขาร (ชรา)

๓. แก่ขึ้นๆ ลงๆ - อารมณ์หวั่นไหว ไม่หนักแน่น วิปริต คุ้มดีคุ้มร้าย

๔. แก่ไม่ขึ้นไม่ลง - หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อสิ่งที่มากระทบทั้งอิฏฐารมณ์ (อารมณ์ชอบ) และอนิฏฐารมณ์ (อารมณ์ชัง) เข้าลักษณะว่า... "ยิ้มได้เมื่อถูกเยาะ หัวเราะเมื่อถูกเย้ย วางเฉยเมื่อถูกชม"

*ข้อคิด... หัวใจหนุ่มในร่างที่แก่ ดีกว่าหัวใจท้อแท้ในร่างที่หนุ่ม

๗๔. *เครื่องวัดสมบัติมนุษย์*

ทางโลก - วัดกันที่สมบัติภายนอก

ทางธรรม - วัดกันที่สมบัติภายใน

ทางโลก - วัดกันที่ทรัพย์สมบัติ (ความมั่งมี)

ทางธรรม - วัดกันที่คุณสมบัติ (คุณความดี)

๗๕. *พุทธกิจ ๕ ประการของพระพุทธเจ้า*

๑. ปุพฺพณฺเห ปิณฺฑปาตญฺจ - เช้าเสด็จบิณฑบาต

๒. สายณฺเห ธมฺมเทสนํ - เย็นประกาศสัจจธรรม

๓. ปโทเส ภิกฺขุโอวาทํ - ค่ำทรงแนะนำสาวก

๔. อฑฺฒรตฺเต เทวปญฺหนํ - ดึกถกปัญหาเทวดา

๕. ปจฺจุสฺเสว คเต กาเล ภพฺพาภพฺเพ วิโลกนํ - ใกล้รุ่งทรงตรวจตราสัตว์โลก

๗๖. *บูชา ๓ แบบ*

๑. สักการะบูชา - บูชาด้วยกราบไหว้
๒. สัมมานะบูชา - บูชาด้วยน้อมรับและนำไปปฏิบัติ
๓. ปัคคัยหะบูชา - บูชาด้วยการสวดสรรเสริญคุณความดี

*สรุปลง ๒ ประการ คือ อามิสบูชา และปฏิบัติบูชา

๗๗. *วิถีแห่งความก้าวหน้า*

๑. รักงาน - ฉันทะ = เต็มใจทำ
๒. ขยันทำ - วิริยะ = แข็งใจทำ
๓. จำมั่น - จิตตะ = ตั้งใจทำ
๔. หมั่นพินิจ - วิมังสา = เข้าใจทำ

ชีวิตก้าวหน้า

*วิธีก้าวให้ทันโลก

๑. หาให้ทันกิน - เสกหัวใจเศรษฐี อุ อา กะ สะ
๒. รู้ให้ทันการณ์ - เสกหัวใจบัณฑิต สุ จิ ปุ ลิ
๓. ทำงานให้ทันเขา - เสกหัวใจอิทธิบาท ฉ วิ จิ เว
๔. อย่าหลงเงาตัวเอง - เสกหัวใจสัปปุริสธรรมด้วยนำ "ตา" ทั้ง ๗ ประการมาปฏิบัติ คือ...

ธัมมัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักเหตุ
อัตถัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักผล
อัตตัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักตน
มัตตัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักประมาณ

กาลัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักกาล
ปริสัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักชุมชน
ปุคคลปโรปรัญญุตา - ความเป็นผู้รู้จักคนควรคบ

๗๘. *วิธีสร้างไมตรีจิตมิตรภาพ*

๑. ยิ้มแย้มแจ่มใส
๒. ทักทายสนทนา
๓. วาจาประทับใจ
๔. ให้รางวัล
๕. ของขวัญของฝาก
๖. พลัดพราก - ร่วมอาลัย

๗๙. *อธิษฐานให้ถูกวิธี*

ชาวบ้าน - อธิษฐานเพื่อจะได้
พระพุทธเจ้า - อธิษฐานเพื่อจะทำ
ชาวบ้าน - อยากได้... โดยไม่ต้องลงมือทำ
พระพุทธเจ้า - ต้องลงมือทำ... จึงจะได้
* อยากได้... เป็นตัณหา (กิเลส)
* อยากทำ... เป็นฉันทะ (คุณธรรม)

๘๐. *อุปมาพรหมวิหารธรรม* *(หัวใจพระพรหมทั้ง ๔ ห้อง)*

เมตตา - มีความรักใคร่ = เปรียบเหมือนห้องนั่งเล่น
กรุณา - มีจิตใจสงสาร = เปรียบเหมือนห้องครัว
มุทิตา - เบิกบานพลอยยินดี = เปรียบเหมือนห้องรับแขก

อุเบกขา - มีใจเป็นธรรม = เปรียบเหมือนห้องน้ำ สำหรับ
พรหมวิ่งเข้าไปหลบอยู่ได้คนเดียว

๘๑. ***จิตมนุษย์ยากแท้หยั่งถึง***

ห้ามพระเพลิงไว้ อย่าให้ มีควัน
ห้ามสุริยะ แสงจันทร์ ส่องไซร้
ห้ามเดือนปี ให้หัน คืนเล่า
ห้ามดั่งนี้ ไว้ได้ จึ่งห้าม นินทา ฯ

อันนินทากาเลเหมือนเทน้ำ
ไม่ชอกช้ำเหมือนเอามีดไปกรีดหิน
แม้แต่องค์พระปฏิมายังราคิน
มนุษย์เดินดินหรือจะพ้นคนนินทา ฯ

เกิดเป็นคนต้องทนให้คนด่า
จะทำดีทำบ้าถูกด่าหมด
ทำซื่อซื่อถูกด่าว่าไม่คด
ทำเลี้ยวลดถูกด่าว่าไม่ตรง ฯ

*สรุป... โดนทั้งขึ้นทั้งล่อง

๘๒. ***กระทงไม่หลงทาง***

แม้แต่เรือยังมีสมอทอด
คนตาบอดยังมีไม้เท้าถือ
เรือไร้สายสมอดึงได้ฤๅ
คนขาดธรรมยึดถือนี่หรือคน

๘๓. *ดีสุดขั้ว - ชั่วสุดขีด*

บางคนทำคุณให้น้อย แต่ตอบแทนสูงส่ง

บางคนทำคุณให้เลิศล้น แต่เนรคุณเสียเลิศลอย

*คติประจำใจของข้าพเจ้ามีว่า จงจำให้มั่นว่า “ใครเคยให้อะไรแก่เรา ใครเคยทำคุณอะไรให้แก่เรา” แต่อย่าจำว่า... “เราเคยให้อะไรแก่ใคร และเคยทำอะไรให้แก่ใคร” เพราะไร้ประโยชน์และเกิดโทษทางอารมณ์

๘๔. *มีหวัง - หมดหวัง*

ทำงานแต่ละวัน เดือน ปี มีที่วัดความเสื่อมหรือเจริญของชีวิต ดังนี้...

ชั่วไม่มี	ดีปรากฏ	-	ก้าวหน้า
ชั่วไม่มี	ดีไม่ปรากฏ	-	อยู่กับที่
ชั่วมากมี	ดีปรากฏ	-	ถอยหลัง
ชั่วมากมี	ดีไม่ปรากฏ	-	หมดหวัง

*อย่าลืม... คนดีต้องมีอาวุธเป็นภูมิคุ้มกันตน ๒ ชนิด คือ...

๑. ปัญญาวุธ - มีความรู้

๒. ธรรมาวุธ - มีความดี

*ความรู้คุ้มตัวไม่ได้ แต่ความดีคุ้มตัวได้

๘๕. *หลักนักทำงาน*

เพื่อความผ่องใสในหน้าที่กิจการงาน ขอเสนอหลักปฏิบัติราชการ เพื่อความก้าวหน้าในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ ๖ วิธี ดังนี้ ...

๑. ทำงานตรงเวลา

๒. ไม่นินทานาย

๓. ใฝ่ใจต่อหน้าที่

๔. ทำดีให้ถูกจังหวะ

๕. เสียสละเพื่อหน่วยงาน

๖. มนุษยสัมพันธ์เป็นเยี่ยม

ประการที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่ จงหัดซื่อตรงต่อตนเอง, ต่อเวลา, อย่าโกงเวลาราชการ, อย่าใช้วิธี **"มาไทยไปฝรั่ง"** คือ มาช้าแต่กลับเร็ว ประเทศที่เจริญแล้วถือเรื่องเวลาเป็นสำคัญอย่าลำเอียงเข้าข้างตัวเอง โดยอ้างว่า **"ไม่เป็นไร"** ซึ่งไม่ถูกต้อง

ประการที่ ๒ ผู้ใดนินทานาย เห็นจะไปไม่รอด แม้แต่นายตนเองยังไม่ภักดี แล้วจะหาความดีแต่ที่ไหน เพราะฉะนั้น อย่าใช้ปากเป็นอาวุธเที่ยวระรานผู้อื่น ประหัตประหารตนเอง ดังภาษิตว่า **"พูดดีมีมิตร พูดโดย ไม่คิดมิตรไม่มี" "จงคิดทุกครั้งก่อนที่จะพูด แต่ไม่จำเป็นต้องพูดทุกคำที่คิด ถ้าพูดทุกคำที่คิด อาจติดคุกทุกครั้งที่พูด !"**

ประการที่ ๓ อย่าอาศัยหน่วยงานหรือเวลาราชการเป็นที่พักผ่อน อย่าเห็นว่าทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ ทำมากก็เท่านั้น ทำน้อยก็เท่านี้ คิดอย่างนี้เป็นคนเห็นแก่ตัว ใจแคบ ไม่รู้จักรับผิดชอบ

ประการที่ ๔ เรื่องจังหวะ, โอกาส, เวลา เป็นเรื่องสำคัญ ทำกิจอันใด ถ้าทำได้เหมาะกับจังหวะย่อมประสบความสำเร็จ พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสรับรองว่า **ปฏิรูปการี ธุรวา อุฏฺฐาตา วินฺทเต ธนํ** ผู้ขยันหมั่นเอาธุระ ทำงานเหมาะแก่จังหวะ ย่อมหาทรัพย์ได้

ประการที่ ๕ การทำงานเพื่อความก้าวหน้ามั่นคง ต้องมีความเสียสละ ทุ่มเทกำลังกายกำลังใจให้กับงานที่ทำอย่างเต็มที่ จึงจะมีผล

มิใช่ “**เช้าชามเย็นชาม**” บางคนแสวงหาความเจริญก้าวหน้าในทางลัด ซึ่งสังคมทั่วไปกำลังนิยมปฏิบัติกัน โดยมุ่งหวังลาภ ยศ และไมตรี ที่ผู้ใหญ่จะหยิบยื่นให้ เรียกว่า **ทฤษฎี ๓ S คือ เส้น, (อาศัยวาสนาบารมีผู้ใหญ่), สาย, (อาศัยพวกพ้อง), ซอง, (อาศัยอำนาจเงิน)** ทั้ง ๓ วิธีนี้เป็นเหตุให้เกิดความเอนเอียงและไม่เป็นธรรม เป็นที่มาของคำว่า **“ค่าของคนอยู่ที่คนของใคร”**

ประการที่ ๖ กิจการจะราบรื่นเรียบร้อยในการติดต่อสื่อสาร จะต้องอาศัยความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ คือ **“เข้าได้กับทุกๆ คน”**

ทั้ง ๖ ประการนี้ เป็นที่มาแห่งความเจริญก้าวหน้า

***งานไม่ดี - เพราะไม่มีหลัก**

ข้าราชการหรือนักทำงานที่หยุดอยู่กับที่ เพราะทำงานแบบไม่มีหลัก หรือมีก็เป็นหลักที่เสีย คือราชการก็เสีย ตนเองก็เสีย เวลาก็เสีย หลักที่ถือว่าเสีย ไม่พึงนำมาใช้ ๕ หลัก คือ ...

๑. ทำงานแบบสวะ - ปัดหรือเขี่ยให้พ้นๆ จากความรับผิดชอบ

๒. ทำงานแบบเจ้าท่า - ชอบโยก, ดึง, ดอง, ถ่วง, ยักท่า, เต๊ะท่า ทำให้งานล่าช้าไม่ทันกินทันการณ์

๓. ทำงานแบบไปรษณีย์ - แกส่งมาข้าก็ส่งไป ขาดวินิจฉัยใคร่ครวญ

๔. ทำงานแบบผักชีโรยหน้า - ทำแต่งานจ๊อบเล็กๆ น้อยๆ โฉบเฉี่ยวหาคะแนนกับผู้บังคับบัญชา เข้าตำราว่า **“เสียงดังหน้าแดง แต่แรงไม่ออก”**

๕. ทำงานแบบหัวโบราณ - เป็นพวก **“เถรตรง”** ปฏิเสธการเปลี่ยนแปลง ไม่นิยมการแก้ไขปรับปรุง เป็นมาอย่างไร ก็เป็น

ไปอย่างนั้น พูดเป็นคำเดียว "ไม่ต้อง... ทุกอย่างมันดีอยู่แล้ว"

ทั้ง ๕ วิธีนี้ เป็นการสกัดความวิวัฒนาการทุกอย่าง

*ข้อคิด... เหนื่อยเพราะทำหน้าที่ ดีกว่าเสียใจเพราะไม่มีหน้าที่จะทำ

๘๖. *อยู่ใกล้ผู้ใหญ่ได้เปรียบ*

สำหรับท่านที่อยู่ใกล้ชิดติดกับผู้ใหญ่ คอยเสนอและสนองงาน จำต้องมีคุณธรรมสำคัญ ๔ ประการ คือ ...

๑. เชื่อฟังท่าน
๒. หมั่นพยายาม
๓. มีความกตัญญูกตเวที
๔. ทำดีเสมอต้นเสมอปลาย

***เครื่องวัดความก้าวหน้าหรือล้าหลัง**

ความก้าวหน้าหรือล้าหลัง ในกิจการทุกอย่างมีเกรดให้พิจารณาดังนี้

๑.	เกรด A	นายเรียกใช้	เพื่อนชม	ลูกน้องชอบ	- ดี
๒.	เกรด B	นายชอบ	เพื่อนชม	ลูกน้องเฉย	- เกือบดี
๓.	เกรด C	นายชอบ	เพื่อนเฉย	ลูกน้องชัง	- เกือบไม่ดี
๔.	เกรด D	นายเฉย	เพื่อนชัง	ลูกน้องชั่ว-ตัวชุ่ย	- หมดดี

*รู้ใจ... นายให้คุณ, รู้ทัน... นายให้โทษ

๘๗. *ชีวิตเหมือนอะไร ..?*

ท่านอุปมาชีวิตไปตามบทบาทลีลาต่างๆ กันดังนี้

๑. ดวงอาทิตย์ - เช้าขึ้นเย็นตก ยามใดท้องฟ้าไร้เมฆหมอก แสงอาทิตย์ก็แผดกล้าสว่างไสว (ชีวิตแจ่มใส ทำกิจใดก็สำเร็จ)

๒. ดวงจันทร์ - มีข้างขึ้นข้างแรม เหมือนชีวิตมีสุขมีทุกข์, มีมืด มีสว่าง

๓. จราจร - มีราบรื่น, ติดขัด, มีโปร่งใส, วายวุ่น

๔. น้ำ - มีขุ่น, ใส, มีขึ้น, มีลง ไม่แน่นอน (น้ำขึ้นรีบตัก)

๕. ปลา - ต้องแหวกว่ายในวัฏฏะทั้ง ๓ คือ กิเลส กรรม วิบาก

๖. ธนาคาร - ต้องเก็บสิ่งที่ถูกนำมาฝาก ทั้งเลวร้ายและคุณความดี

๗. ดอกไม้ - มีสดมีแห้ง มีเบิกบานและร่วงโรย เปลี่ยนแปลงไปตามกาล

ชีวิตคิดอะไร ?

เด็ก - คิดแต่จะเล่น - จะเรียน

เรียนจบ - คิดจะทำงาน - ทำเงิน

ทำงานแล้ว - คิดจะแต่งงาน - สร้างหลักฐาน

มีคู่แล้ว - คิดจะมีสุข มีบ้าน มีรถ มีทายาท

มีความมั่นคงแล้ว - คิดแสวงหาเกียรติ ยศศักดิ์ ความยกย่องจากสังคม

*ข้อคิด... อดีตไม่ขยัน ปัจจุบันไม่ขวนขวาย ไม่ต้องทำนายอนาคต...!

๘๘. *สังคมสดใส - โลกสดสวย ด้วย ๘ ย. ดังนี้*

๑. เยือกเย็น - ไม่วู่วาม,ไม่เจ้าอารมณ์, ทำอะไรด้วยเหตุผล
๒. ยิ้มแย้ม - แสดงความเป็นมิตร, ยิ้มแย้มแจ่มใส
๓. ยืดหยุ่น - ไม่ตึงเกินไป ไม่เจ้าระเบียบจนผู้อื่นรับไม่ได้ รู้จักผ่อนผัน, ผ่อนปรน, ผ่อนหนัก - ผ่อนเบาฯ
๔. ยืนยัน - กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ ในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ไม่ไขว้เขวเรรวน
๕. ยืนหยัด - ไม่เอนเอียงด้วยอคติทั้ง ๔ ดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความถูกต้องยุติธรรม
๖. หยิบยื่น - ไม่ไร้น้ำใจ ไม่ตระหนี่ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ **"ยามดีเรียกใช้ เจ็บไข้รักษา"**
๗. ยินยอม - เห็นชอบ อนุมัติ ไม่ขัดขวาง
๘. ยกย่อง - ให้ความดีความชอบ ให้รางวัล ให้ยศ ให้เกียรติ ไม่เหยียบย่ำ เหยียดหยาม

๘๙. *ผู้นำดีต้องมีแวว*

เอกลักษณ์ผู้นำ... ไก่จะงาม ต้องดูที่ขน นกยูงจะงาม ต้องดูที่แววหาง ผู้นำจะดี ต้องดูที่เอกลักษณ์ เช่น...

๑. ไม่รู้ไม่ชี้ - เป็นพวกไม่รับผิดชอบ
๒. ไม่รู้แล้วชี้ - เป็นพวกอวดดี หลงตน
๓. ไม่รู้แล้วไม่ชี้ - เป็นพวกซื่อตรง รู้ประมาณตน
๔. รู้แล้วไม่ชี้ - เป็นพวกเห็นแก่ตัว
๕. ชี้แล้วไม่รู้ - พวกรู้ไม่จริง ทำอะไรขอไปที

๖. รู้แล้วชี้ - เป็นบัณฑิต ทำได้ ดูออก บอกถูก

*ระวัง... คนที่พูดเกินรู้ มักจะเสียรู้คนที่รู้เกินพูด, จงให้ความคิดครอบงำคำพูด แต่อย่าให้คำพูดครอบงำความคิด, ผู้นำประเทศของไทยแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีคุณสมบัติและเอกลักษณ์ที่ชวนศึกษาและนำมาเป็นแบบอย่างแก่อนุชนหลายท่าน เช่น ...

ผู้นำ ต้องรอบรู้ เหมือน ศาสตราจารย์คึกฤทธิ์

ผู้นำ ต้องสุจริต เหมือน ฯพณฯ เปรม ติณสูลานนท์

ผู้นำ ต้องอดทน เหมือน บิ๊กจิ๋ว

ผู้นำ ต้องพลิกพลิ้ว เหมือน ท่านชาติชาย

ผู้นำ ต้องกล้าตาย เหมือน ท่านอานันท์

ผู้นำ ต้องมีอารมณ์ขัน เหมือน นายควง อภัยวงศ์

ผู้นำ ต้องซื่อตรง เหมือน ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์

ผู้นำ ต้องแน่นหนัก เหมือน จอมพลสฤษฏิ์ ธนรัชต์

ผู้นำ ต้องนิ่มนวลและมัธยัสถ์ เหมือนท่านชวน หลีกภัย

ผู้นำ ต้องกล้าตัดสินใจ เหมือน ท่านบรรหาร ศิลปอาชา

ผู้นำ ต้องช่างจำนรรจา เหมือน ท่านสมัคร

ผู้นำ ต้องทันสมัยและอัธยาศัยน่ารัก

เหมือน ฯพณฯ ทักษิณ ชินวัตร ฯ

*คุณสมบัติผู้นำ...

ในธรรมนีติกถา กล่าวถึงคุณสมบัติหรือคุณธรรมของผู้นำไว้ ๖ ประการ ดังพระบาลีว่า...

ขมา ชาคริยุฏฐานํ สํวิภาโค ทยิกฺขณา

นายกสฺส คุณา เอเต อิจฺฉิตพฺพา หิเตสิโน.

แปลว่า นายก (ผู้นำ) ผู้เห็นแก่ประโยชน์เกื้อกูลควรมีธรรมะ

เหล่านี้...

๑. **ขมา** - อดทน ผู้นำต้องมีบุคลิกลักษณะอดทน อดกลั้น ยิ้มแย้มแจ่มใส กล้าได้กล้าเสีย ถือภาษิตว่า **"ยิ้มได้เมื่อภัยมา ไม่โสกาเมื่อทุกข์มี"**

๒. **ชาคริยะ** - ตื่นตัว คือไหวทันต่อเหตุการณ์ สถานการณ์ มีสัญชาตญาณตื่นตัว ตื่นตา ตื่นใจ แต่ไม่ใช่ตื่นตูม ตื่นเต้น หรือตื่นข่าว

๓. **อุฏฐานะ** - ขยัน ผู้นำต้องมีความขยัน ไม่ท้อถอย ไม่ท้อแท้ หนักเอาเบาสู้ *อุตส่าห์ ตั้งใจ ใฝ่ต่องาน*

ผู้นำบางท่านไม่เอาไหน ด้อยพัฒนา มีปกติ *ลาป่วยเป็นนิจ ลากิจเป็นประจำ แถมหน้าฉ่ำคอยประจบ เอาแต่จะหลบเลี่ยงงาน เชี่ยวชาญในการคุย ทำชุ่ยอยู่เสมอ พอเผลอคอยหลับ นั่งโทรศัพท์ทั้งวัน นั่งก็ไม่ติดที่ งานมีก็ไม่ค่อยทำ เป็นผู้นำแต่มาช้าตลอดปี แถมจรลีกลับก่อนกาล บริหารก็ไม่ดี กลับไปโทษที่ผู้ร่วมงาน หน้าด้านเอาเงินเดือน อีกเลื่อนขั้นเมื่อสิ้นปี* คนเช่นนี้เป็นผู้นำไม่ได้

๔. **สังวิภาคะ** - มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักแบ่งงาน กระจายตำแหน่งงาน เข้าตำราว่า ไม่ยึดเอาไว้คนเดียวไม่เก็บงานเอาไว้คนเดียว ต้องรู้จักแบ่งงาน กระจายงาน หาผู้ร่วมมือ - ร่วมใจ

๕. **ทยา** - มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่น ไม่โหดร้ายใจอำมหิต ยามผิดพลาดรู้จักให้โอกาสให้อภัย

๖. **อิกขณา** - ตรวจสอบ ตรวจตราติดตามผลงาน หรือการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ถือคติว่า **"งานดีสำคัญที่ใจ งานยิ่งใหญ่สำคัญที่คน"** รวมความว่า คุณสมบัติหรือคุณธรรมของผู้นำนี้ เมื่อถอดเป็นกลอนสุภาพ ได้ดังนี้

สักวาผู้นำดีดูที่ไหน
ดูที่ใจมีธรรมประจำจิต
หนึ่งอดทนยิ้มแย้มแจ่มเป็นนิตย์
สองมีคิดริเริ่มเสริมตื่นตัว
สามเป็นผู้ขยันหมั่นทำกิจ
สี่พินิจมอบงานการให้ทั่ว
ห้ามีเมตตาธรรมประจำตัว
หกตรวจทั่วงานที่มอบชอบธรรมเอย ฯ

หากจะประมวลย่อลงมาอีกเพื่อให้จำง่าย ผู้นำต้องมีองค์ประกอบคือ...

๑. **รู้งานดี** - คือเข้าใจงาน รู้วิธีปฏิบัติงาน รู้อย่างลึกซึ้งมิใช่แบบงูๆ ปลาๆ **"อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว แต่ให้เชี่ยวชาญเถิดจะเกิดผล อาจจะชักเชิดชูฟูสกนธ์ ถึงคนจนพงศ์ไพร่คงได้ดี"**

๒. **ทำหน้าที่ไม่บกพร่อง** - ป้องกันความผิดพลาดพึงปฏิบัติตามคุณธรรมที่ว่า **นิสฺสมฺม กรณํ เสยฺโย** ใคร่ครวญให้รอบคอบตรวจสอบให้เรียบร้อยทั้งก่อนและหลังทำ

๓. **ต้องสุจริต** - บริสุทธิ์ สะอาด ยุติธรรม

๔. **มีมิตรสัมพันธ์** - เข้าได้กับผู้ร่วมงานทุกระดับชั้น

๕. **รู้ว่างานคือชีวิต** - ทำงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ รับผิดชอบ เพื่อผลคือความสำเร็จ

๕๐. *ผู้แทนดี - ไม่ดี*

***ผู้แทนดี มีลักษณะ ๔**

๑. นโยบายดี

๒. มีหลักการ

๓. ทำงานเป็น

๔. เห็นแก่ประเทศชาติ

***ผู้แทนไม่ดีมีลักษณะ ๖**

๑. ให้สัญญา

๒. ท้าสาบาน

๓. ทำงานไม่เป็น

๔. เห็นแก่ตัว

๕. มั่วโลกีย์

๖. ไม่มีอุดมการณ์

๕๑. *หลักนักบริหาร*

ในการบริหารจำต้องมีหลักหรือศิลป์ในการดำเนิน ทั้งหลักใจ หลักความคิด และหลักปฏิบัติ จะรู้ว่าใครจะเป็นผู้นำหรือนักบริหารได้หรือไม่ ให้ดูที่งานหรือพิจารณาที่ฝีมือที่หน้าที่คือความสามารถกิจและหลักสำคัญที่นักบริหารหรือผู้นำที่สามารถจะมองข้ามไม่ได้คือ **ผู้นำต้องมีความรู้ มีสติปัญญา มีหูตากว้างไกล มีความคิด มีความรอบคอบ และมีความรับผิดชอบ** ได้แก่มีวิชาการเข้าใจในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี, มีแหล่งศึกษาค้นคว้า, มีที่ปรึกษาทั่วถึง, และมีความรอบคอบละเอียดถี่ถ้วนไม่สุกเอาเผากิน รู้เท่าทันเหตุการณ์และรู้เท่า

ทันคน แล้วจักเกิดผลดี ดังบทกวีที่ว่า...

ทำงานใดทำให้จริงอย่าทิ้งหลัก
และรู้จักกาลเวลาหาเหตุผล
ทำงานดีมีคนภักดิ์เทิดศักดิ์ตน
ค่าของคนคือผลงานตระการคุณ ฯ

เมื่อรู้หลักดังนี้แล้ว ต้องรู้กิจ คือ หน้าที่ของผู้นำด้วย กิจของผู้นำมี ๕ ประการ คือ...

๑. บำราบคนพาล
๒. อภิบาลคนดี
๓. ผูกไมตรีทั่วหน้า
๔. พัฒนามวลชน
๕. นำตนถึงธรรม

๑. บำราบคนพาล ก็คือ ข่มคนพาลไม่ให้มีโอกาสไม่ให้มีจังหวะได้แสดงอำนาจวาสนาไม่เปิดโอกาสให้คนพาลได้ขึ้นมาเป็นใหญ่อันจะพาให้ประเทศชาติเสียหาย พาให้หมู่คณะล่มจม ในทางธรรมท่านถือว่าข่มผู้ที่ควรข่ม **นิคฺคณฺเห นิคฺคหารหํ** ถ้าอ่านหนังสือพิมพ์สยามรัฐ จะเห็นบาลีที่หน้าปกว่า **นิคฺคณฺเห นิคฺคหารหํ** ข่มคนที่ควรข่ม ใช้พระเดชเพื่อปราบคนพาล นอกจากนั้นเมื่อกำจัดคนพาลหรือบำราบคนพาลแล้วต้องระวังด้วย ระวังอะไร? ระวังตัวเราเองไม่ให้เป็นคนพาล ระวังไม่ให้ผู้นำหรือตัวเราเป็นคนพาลเสียเอง สังเกตดูตามบริษัทห้างร้านต่างๆ นิยมจ้างยามให้มาเฝ้าสมบัติป้องกันโจรขโมย ยามเองได้แต่เฝ้าคนอื่น แต่ลืมเฝ้าอยู่คนหนึ่ง คือเฝ้าตัวเองมิให้เป็นขโมย ตกลงว่า ยามนั่นแหละเป็นขโมยเสียเอง เหมือนตำรวจบางคนที่จ้องจับโจรผู้ร้าย แต่ก็ลืมจับลืมระวังตัวเองมิให้เป็นโจรเป็น

ผู้ร้าย ทำให้ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์กลายเป็นผู้พิฆาตสันติสุข

นักคิดท่านหนึ่ง กล่าวถึงกุศโลบายในการบริหารว่า ต้องทำตัวให้ได้ ๔ วิธี ดังนี้

๑. ปากจู๋ - พูดน้อย
๒. หูกว้าง - ฟังมาก
๓. ตาโต - ดูให้ถ้วนถี่
๔. โง่เป็น - รู้ ทำเป็นไม่รู้, ไม่รู้ ทำเป็นรู้ อย่าลืมว่า... "โง่ไม่เป็น เป็นใหญ่ยาก แต่ถ้าโง่มากๆ ก็ยากจะเป็นใหญ่"

*เป็นผู้ใหญ่อย่าใจเบา

พระพุทธเจ้าตรัสเตือนนักปกครอง นักบริหาร ไว้เป็นหลักใจว่า...

นาทิฏฺฐา ปรโต โทสํ อณุํ ถูลานิ สพฺพโส
อิสฺสโร ปณเย ทณฺฑํ สามํ อปฺปฏิเวกฺขิยา

แปลว่า...

"ผู้หลักผู้ใหญ่ เพียงสงสัยว่าคนอื่นทำความผิด จะมากหรือน้อยก็ตาม ถ้ายังไม่ได้สอบสวนให้แน่ชัดด้วยตนเอง ไม่ควรด่วนลงโทษ"

๔๒. *เรื่องกรรม - เรื่องกว้าง*

คำว่า กรรม แปลว่า กระทำ เป็นคำกลางๆ ไม่ดี - ไม่ร้าย จะดี, จะเสีย ต่อเมื่อนำคำอื่นไปนำหน้า เช่น นำ กุศล ไปนำหน้า อ่านว่า กุศลกรรม แปลว่า ทำดี, หรือ นำ อกุศล ไปนำหน้า อ่านว่า อกุศลกรรม แปลว่า ทำไม่ดี เช่น...

ทำแล้วเศร้าหมอง	เรียกว่า	บาปกรรม
ทำแล้วผ่องใส	เรียกว่า	บุญกรรม
ทำแล้วผูกพัน-ติดตาม	เรียกว่า	เวรกรรม
ทำแล้วโง่	เรียกว่า	อกุศลกรรม
ทำแล้วฉลาด	เรียกว่า	กุศลกรรม
ทำแล้วดีไม่มีเวรภัย	เรียกว่า	อโหสิกรรม
ทำอะไรมีขั้นตอน	เรียกว่า	พิธีกรรม ฯ

๕๓. *ทำไมจึงให้ทาน*

ให้เพื่อบูชา - ยกย่องคุณความดี

ให้เพื่อทำบุญ - เพื่อความสบายใจและขจัดกิเลส เหตุเห็นแก่ตัว

ให้เพื่อทำคุณ - อยากได้ผลประโยชน์ในภายภาคหน้า

ให้เพื่อสนองคุณ - ตอบแทนพระคุณที่เคยมีต่อกันและกัน

ให้เพื่อสงเคราะห์ - มุ่งให้เขาพ้นจากทุกข์นั้นๆ

ให้เพื่อก่อมิตร - ปลูกไมตรีจิตต่อกันและกัน

*ให้ที่ไม่เป็นบุญ

มชฺชทานํ - ให้น้ำเมา (เหล้า) เป็นทาน

สมฺมชฺชทานํ - ให้มหรสพเป็นทาน

อิตฺถีทานํ - ให้หญิงเป็นทาน (ให้เพื่อบำเรอกาม)

อุสภทานํ - ให้โคผู้เป็นทาน (เพื่อผสมพันธุ์)

จิตฺตกมฺมทานํ - ให้รูปภาพเป็นทาน (ภาพโป๊ - เปลือย)

๕๔. *วัตตบท (คุณธรรมนำให้เป็นพระอินทร์)*

คำว่า **"พระอินทร์"** แปลว่า จอม, ยอด, หัวหน้า หมายถึงหัวหน้าเทวดา เรียกว่า เทวินทะ ถ้าเป็นหัวหน้าคน เรียกว่า นรินทะ พระอินทร์มีชื่อเรียกตามคุณธรรมหรือความดีที่ได้กระทำไว้ถึง ๗ ชื่อ คือ...

๑. ท้าวมฆวาน	เพราะ	เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ชื่อว่า มฆมานพ
๒. ท้าวปุรินทะทะ	เพราะ	เป็นผู้บริจาคทานมากในกาลก่อน
๓. ท้าวสักกะ	เพราะ	เป็นผู้ให้ทานด้วยความเคารพ
๔. ท้าวสหัสสักขะ	เพราะ	เป็นผู้สามารถตอบปัญหาหรือดำริปัญหาครั้งเดียวได้ตั้ง ๑,๐๐๐ ข้อ
๕. ท้าวสหัสเนตร	เพราะ	เป็นผู้มีตา ๑,๐๐๐ ดวง สามารถมองเห็นความเป็นไปของ สรรพสัตว์ได้คราวละมากๆ
๖. ท้าววาสวะ	เพราะ	เป็นผู้มีอัธยาศัยโอบอ้อมอารีสร้างที่พักพิงแก่ประชาชน
๗. ท้าวเทวานมินทะ	เพราะ	เป็นจอมของเทวดาทั้งหลาย

*คุณธรรมทำให้เป็นพระอินทร์

พระบาลี...

มาตาเปติภรํ ชนฺตุํ กุเล เชฏฺฐาปจายินํ
สณฺหํ สขิลสมฺภาสํ เปสุเณยฺยปฺปหายินํ
มจฺเฉรวินเย ยุตฺตํ สจฺจํ โกธาภิภุํ นรํ
ตํ เว เทวา ตาวตึสา อาหุ สปฺปุริโส อิติ.

แปลถอดความว่า... เทวดาทั้งหลายในดาวดึงส์สวรรค์เรียกบุคคลผู้มีวัตตบท ๗ ประการว่าเป็น **สัตบุรุษ** วัตตบท ๗ ประการคือ...

๑. เลี้ยงดูบิดามารดา
๒. ประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้ใหญ่
๓. ไม่เป็นคนกักขฬะ
๔. ถือสัจจวาจา
๕. ไม่มุสาส่อเสียด
๖. รังเกียจความตระหนี่
๗. ปลูกไมตรีไม่โกรธา

๙๕. *ตายแล้วไปไหน ?*

ไป ๒ ที่...

๑. ไปที่ชั่ว - ทุคติ = ทุกข์, ทรมาน = นรก
๒. ไปที่ชอบ - สุคติ = สุข, สบาย = สวรรค์

พระบาลีที่มา -

น หิ ธมฺโม อธมฺโม จ อุโภ สมวิปากิโน
อธมฺโม นิรยํ เนติ ธมฺโม ปาเปติ สุคตึ

* ไปที่ชั่ว ได้ในพระบาลีว่า อธมฺโม นิรยํ เนติ
* ไปที่ชอบ ได้ในพระบาลีว่า ธมฺโม ปาเปติ สุคตึ

๙๖. *วิธีเตรียมตัวก่อนตาย ๒ แบบ*

* แบบชาวบ้าน

๑. เตรียมเงิน - จัดการงานศพ

๒. เตรียมโลง - ที่ใส่ศพ
๓. เตรียมศาลา - สถานที่จะบำเพ็ญกุศล
๔. เตรียมนิมนต์พระ - จะนิมนต์ใครสวด , ใครเทศน์
๔. เตรียมฌาปนสถาน - สถานที่ที่จะเผา

* แบบชาววัด

๑. ทำบุญเป็นนิจ - ทำที่พึ่งไว้ไปปรโลก
๒. คิดถึงความตาย - นึกถึงสิ่งที่จะประสบ
๓. นึกถึงพระไตร - นึกถึงอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
๔. มั่นในพุทธคุณ - เตรียมใจและหาหลักใจ

๕๗. *ตายแล้วทำไมต้องเผา*

๑. เผาเพื่อให้หาย - หายเหม็น
- หายห่วง

๒. เผาเพื่อให้หอม - ชื่อเสียงความดีผู้ตายก็ปรากฏ
- เกียรติยศของผู้อยู่ก็ลือชา
- คุณธรรมของเจ้าภาพก็ขจรขจายไป

๓. เผาเพื่อให้เห็น - ไม่เผาไม่เห็น ถามว่าเห็นอะไร ?
๑. เห็นความดีของผู้ตาย
๒. เห็นน้ำใจของผู้อยู่
๓. เห็นความกตัญญูของสายโลหิต
๔. เห็นความเสียสละของญาติมิตร

๙๘. *ได้อะไรเมื่อไปงานศพ*

* ได้แบบชาวบ้าน...

๑. ได้แสดงความเคารพนับถือท่านผู้ตาย
๒. ได้แสดงความเห็นใจเจ้าภาพ
๓. ได้ความซึมซาบในสัจจธรรม
๔. ได้หม่ำข้าวต้ม - ของเลี้ยง
๕. ได้ชื่นชมของชำร่วย - ของแจก
๖. ได้รวยทางลัด - เอาอายุคนตายไปซื้อหวย รวยไม่รู้ตัว

* ได้แบบชาววัด...

๑. ได้เห็นดีผู้ตาย
๒. ได้เห็นใจเจ้าภาพ
๓. ได้ซึมซาบในสัจจธรรม

* ความตายเป็นอะไรกับชีวิต

๑. เป็นเทวทูต - นำแสงสว่าง นำความคิดดี ๆมาให้
๒. เป็นศาลฎีกา - เป็นปกาศิตมัจจุราช ไม่มีใครลดหย่อนผ่อนปรนได้
๓. เป็นมหาโจร - ปล้นความมีความเป็นไป นำความหนุ่มความสาวไป
๔. เป็นเพชฌฆาต - ประหัตประหารให้ขาดสะบั้น
๕. เป็นสมบัติของทุกชีวิต - ติดตัวและติดตามมาตั้งแต่เกิด
๖. เป็นสถานีสุดท้าย - เริ่มที่เกิด และจบที่ตาย

* วิธีเผชิญหน้ากับพญามัจจุราช

๑. ระลึก - เตรียมพร้อม ซ้อมใจ ไม่กลัว

๒. รู้ - รู้เท่าทัน ไม่หวั่นไหว

๓. สู้ - ไม่หนี เพราะถึงหนีก็ไม่พ้น

๔. รับ - ยอมรับ ทำใจได้ ตายเป็นตาย

ระลึกถึงความตายสบายนัก
มันหักรักหักหลงในสงสาร
บรรเทามืดโมหันอันธการ
ทำให้หาญหายสะดุ้งไม่ยุ่งใจ

*โปรดท่องให้ขึ้นใจว่า "สรรพสิ่งสิ้นสุดที่วิบัติ สรรพสัตว์สิ้นสุดที่ความตาย"

๔๔. *พยากรณ์สมเด็จ*

มีเรื่องเล่าว่า เมื่อปีวอก พ.ศ. ๒๔๑๕ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พฺรหฺมรํสี วัดระฆังโฆสิตาราม ถึงแก่มรณภาพ เวลาเที่ยงคืน วันรุ่งขึ้นนายอาญาราช (อิ่ม) บิดาพระยาอารักษ์ปัฏกาภรณ์ (ผล ผลวัฒนะ) ซึ่งเป็นศิษย์ต้นกุฏิ ได้ช่วยขนย้ายสิ่งของและทำความสะอาด เพื่อจัดที่ประดิษฐานศพ ได้พบพยากรณ์สมเด็จบันทึกไว้ในเศษกระดาษ อยู่ใต้ที่นอนเจ้าพระคุณสมเด็จฯ จึงเก็บรักษาไว้ ภายหลังได้บอกให้ผู้หลักผู้ใหญ่ทราบ มีหลายท่านได้พิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับบ้านเมืองในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ที่เกิดขึ้นในรัชกาลหนึ่งๆ เห็นว่าถูกต้องตรงกับคำพยากรณ์ จึงได้จดจำบอกเล่าต่อๆ กันมา พยากรณ์สมเด็จมีทั้งสิ้น ๑๐ ประการตามยุค ดังนี้

๑. ยุคมหากาฬ	สมัยรัชกาลที่ ๑
๒. ยุคพาลยักษ์	สมัยรัชกาลที่ ๒
๓. ยุครักบัณฑิต	สมัยรัชกาลที่ ๓
๔. ยุคสนิทธรรม	สมัยรัชกาลที่ ๔
๕. ยุคจำแขนขาด	สมัยรัชกาลที่ ๕
๖. ยุคราษฎร์โจร	สมัยรัชกาลที่ ๖
๗. ยุคชนร้องทุกข์	สมัยรัชกาลที่ ๗
๘. ยุคทมิฬ	สมัยรัชกาลที่ ๘
๙. ยุคถิ่นตา (กา) ขาว	สมัยรัชกาลที่ ๙
๑๐. ยุคชาวสิวิไลซ์	สมัยรัชกาลที่ ๑๐

หมายเหตุ เล่ากันว่า พยากรณ์สมเด็จข้อ ๑-๒ เป็นของสมเด็จพระสังฆราช (ศรี) วัดระฆังฯ ซึ่งเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์แรกของกรุงรัตนโกสินทร์ (สิ้นพระชนม์ในราชการที่ ๑ เมื่อปีขาล พ.ศ. ๒๓๓๗) นอกนั้นเป็นพยากรณ์ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ทั้งหมด

อนึ่ง พบในตำราบางฉบับว่ามี ๑๑ ยุค โดยยุคที่ ๑๑ ชื่อ ยุคไทยมหารัฐฯ

